

Årsrapport 2019

M I
S T

MUSEENE I SØR-TRØNDELAG

Trondheim kunstmuseum

FORORD

Kvifor treng vi museum? Skal museum bevare tinga eller tida?

Museum er ikkje institusjonar for å bevare ei frosen fortid, men for å forstå samtida. Medan eit museumsobjekt i seg sjølv kan ha ein eigenverdi, gir det ikkje mening utan å bli sett i ein samanheng. Det er ved å bevare gjenstanden og setje han inn i ein kontekst som gir mening for oss, at musea blir relevante i dag. Ved å forstå slike samanhengar kan vi også møte erkjenningar som er viktige når vi skal skape framtida.

Museumsverda består av ein mosaikk av ulike museum. Dei skapar ulike forteljingar, og mangfaldet opnar også for fleire innsikter. Også innan MiST har vi eit breitt spekter, frå moderne biletkunst og samtidas lakseoppdrett til historisk gruvedrift og tradisjonelt handverk. Materiell og immateriell kulturarv går hand i hand. Det er spor av ulike liv, ulike erfaringar, som saman skapar og har skapt det samfunnet musea er ein del av. Men det er også lett å gløyme at samfunnet ikkje var eins før heller. Det har alltid eksistert utgrupper, marginaliserte delar av befolkninga vi kanskje ikkje har vore så opptekne av å ha med i forteljinga. Musea må fortelje også dei historiane vi ikkje er så stolte av.

Når vi skapar desse ulike forteljingane, må vi rette dei til dei menneska som lever i dag. Dagens befolkning er annleis samansett enn det vi ville finne for hundre, femti eller berre tredve år sidan. Det gjer at vi må tenke nytt om formidling og kommunikasjon.

Sikkert overraskande for mange har musea stor oppslutning hos publikum. I befolkningsundersøkinga 2018 seier heile 48% at dei fysisk har oppsøkt eit museum eller eit kunstgalleri det siste året. Mange har besøkt fleire museum. I MiST hadde vi i 2019 eit totalbesøk på 543 315 besøkande i musea våre. Det er på nivå med rekordåret 2017, då Tråante bidrog sterkt til gode publikumstal. Om lag 25% av dei som besøker oss er barn.

Over 40% av dei som er innom eit museum er der ikkje primært for å gå på museum, men for å gå på konsert, høyre på eit foredrag eller delta i andre av musea sine aktivitetar. Museets sosiale funksjon i lokalsamfunnet er ei viktig oppgåve, og er for oss også ein del av samfunnsoppdraget. For mange kan terskelen til å gå inn i ei utstilling vere høg, men det å oppleve omgivnadene, og møte andre er ein viktig port inn til fellesskapet. Særleg kan det gjelde målgrupper som elles ikkje oppsøker musea.

For å skape ei god museumsoppleving må vi alltid byggje på både god forvaltning og kontinuerleg kunnskapsutvikling. Om vi ikkje lykkast i dette, vil musea raskt bli både bli irrelevante og lite interessante. Kanskje den største utfordringa for MiST er knytt til bevaring og forvaltning. Eit våtare og villare klima har gjort at bygningsmassen blir utsett for større påkjenningar, og vedlikehaldsetterslepet blir stadig meir prekært. Tilstanden varierer mykje, men det finst per i dag korkje økonomiske eller menneskelege ressursar til å halde tritt sjølv med det antikvariske bygningsvernet. Forvaltingsoppgåvene og kunnskapsutviklinga må derfor få tilstrekkeleg rom i museumsarbeidet frametter. Kanskje kan kunnskapen om handverk, byggeskikk og bevaringspraksisar vere med å gi nye svar nettopp på dei utfordringane klimaendringane stiller i dag.

Musea har stor tillit som forvaltarar av kunnskap. Vi må kvart år forvalte denne tilliten med aktsemd og alvor. Det gjer vi ved å løyse oppgåvene våre – formidling, forskning og forvaltning – på best mogleg vis, og slik at publikum får tilgang til det og kunnskap frå det. Vi speglar ikkje samfunnet passivt, vi er ein aktiv del av det. Vi utviklar kunnskap om, i og for samfunnet. Dei tilsette i MiST har høg motivasjon, høg kompetanse og sterk lidenskap i arbeidet sitt. Med høgt kompetente tilsette og solid økonomi er grunnlaget for å utvikle MiST vidare det aller beste. Vi gler oss over at så mange finn glede og nytte i å besøke musea våre! På dei neste sidene fortel vi litt om korleis vi har løyst oppdraget vårt i året som har gått.

Nina Refseth
Adm. direktør

ÅRSRAPPORT 2019

1	FORORD	3
2	MiSTs visjon, verdier og mål	5
3	Samfunnsrolle	6
3.1	Universell utforming og tilgjengelighet	8
3.2	Tilgjengelig formidling	8
4	Forvaltning	9
4.1	Nøkkeltall samlinger	10
4.2	Magasinforhold	10
4.3	Samtidsdokumentasjon	10
4.4	Fdv bygninger og bygningsvern, status og gjennomførte tiltak	11
4.5	Teknisk, industrielle kulturminner	11
4.6	Nasjonalparksenter (KMD, KLD). Rapport fra Rørosmuseet	11
4.7	Verdensarvsenter (MD, KLD). Rapport fra Rørosmuseet	12
4.8	Immateriell kulturarv (KUD)	12
5	Klima/miljø	13
6	Forskning og utvikling	14
6.1	Publikasjoner	14
6.2	Forskning og kunnskapsproduksjon	14
6.3	Masterstudenter og praksisarena	14
6.4	Eksterne forskere	14
6.5	Utviklingsprosjekter	14
7	Formidling, læring og publikumsutvikling	15
7.1	Besøksutvikling	16
7.2	DKS	17
7.3	Formidlingsspråk	17
7.4	Museet som møteplass – andre aktiviteter	17
7.5	Brukerundersøkelser og målgruppearbeid	17
7.6	Felles profilering og markedsføring	17
8	Innsatsområder 2019	18
8.1	Organisasjonsutvikling	18
8.2	kompetanse	18
8.3	Prosjektorganisering	18
9	Museumsbygg, investeringer og større arbeider	18
10	Partnerskapsutvikling/nettverk	19
10.1	Nasjonale nettverk	19
11	Tjenesteyting, samarbeid og oppdrag (UE)	19
12	Økonomistyring	20

2 MiSTs VISJON, VERDIER OG MÅL

Visjon:

Fortel historia, utfordrar samtida, pregar framtida

Verdiar:

Modige, inkluderende, skapende og troverdige

Trondheim kunstmuseum.

Foto: Christina Undrum Andersen

I 2023 består MiST av museum som har høg fagleg kvalitet og publikums anerkjening. Musea i MiST skal vere attraktive stader for oppleving og kunnskap. Vi har ei medviten og klar arbeidsdeling mellom musea, med klare og definerte samfunnsoppdrag. Vi skal arbeide slik at alle som kjem på besøk opplever seg som velkomne utan særskilt tilrettelegging, uavhengig av sosial og kulturell bakgrunn, kjønn, funksjonsevne, religion, legning og alder. Vi har inngående kjennskap til målgruppene våre, kven dei er og korleis vi skal nå dei. I 2023 har MiST ei felles, berekraftig samlingsforvaltning som er bygd på felles policy og som speglar samfunnsoppdraget.

I 2023 skal alle musea ha etablert seg som arenaer for forskning. Vi har tett samarbeid med forskingsinstitusjonane om kunnskapsbygging rundt samlingane våre og vår immaterielle kulturarv. MiSTs forskings- og kunnskapsutviklingsarbeid skal vere synleg i det nasjonale og internasjonale fagmiljøet. Fagmiljøet i MiST skal vere anerkjend og brukt som rådgivar og kunnskapsforvaltar.

I 2023 skal MiST vere ein attraktiv og fagleg sterk arbeidsplass, prega av heilskapstenking, medarbeidar-medverknad, tydeleg leiing, god kommunikasjon og lagånd. Vi har ein fleksibel organisasjon som sikrar at vi utnyttar dei samla ressursane og kompetansen på tvers av enkeltmusea. I 2023 har MiST gjennomført ei profesjonalisering av fagområda, sentralt overgripande og lokalt forankra.

I 2023 har MiST ei god økonomistyring som gir oss handlingsrom til å følgje dei faglege prioriteringane. Vi har ein klar strategi for å gi oss auka eigeninntekter.

MiST forvalter et kollektivt samfunnsminne, med de tre f-ene formidling, forvaltning og forskning som de grunnleggende oppgavene. Vi har internasjonale, nasjonale, regionale og lokale oppgaver, og alle våre arbeidsområder skal være preget av kvalitet og kompetanse. Hovedstrategiene for inneværende planperioden er knyttet til styrking og utvikling av kjerneoppgavene, og har fokus på videreutvikling av organisasjonen. Mangfold, klima/miljø, tilgjengelighet og gode besøkstall skal være styrende for organisasjonen.

Samfunnsoppdraget til MiST er å sørge for at våre samlinger forvaltes forsvarlig og at samlingene, formidlingen og den kollektive kunnskap skal være tilgjengelig for alle, uavhengig av sosial og kulturell bakgrunn, kjønn, funksjonsevne, religion, legning og alder. Gjennom fornying i kjerneområdene og bevissthet omkring samfunnsrollen vi har utover disse, skal MiST være en relevant og modig aktør i samfunnet vi eksisterer i. Vi skal være en aktør som henvender seg til et mangfold av brukere med relevante og tilgjengelige tilbud. Raske endringer i demografi, teknologi og kommunikasjonsformer krever at vi er oppdaterte og i nær kontakt med samfunnet omkring oss. Samtidig stiller endrede rammevilkår høye krav til omstilling og tilpassing både i og av organisasjonen.

Årets rapport fra MiST svarer både på vår strategiplan for 2014-18 som lå til grunn for budsjettøkningen til KUD for 2019, og på MiSTs nye strategi for 2019-22. I tillegg svarer vi ut rapporteringsparametre fra MiSTs styre og tilskuddsgivere (KUD), slik det står i tildelingsbrevet: «Det er en forutsetning at tilskuddet disponeres i samsvar med målene for bevilgningene til museum og visuell kunst, samt de mål som er oppgitt i søknaden for 2019.»

For Rørosmuseet rapporteres det også til Klima- og miljødepartementet (KLD) og Kommunal- og moderniseringsdepartementet (KMD).

Detaljerte rapport fra alle museene ligger som vedlegg i dokumentet.

3 SAMFUNNSROLLE

Kulturdepartementet utfordrer museene til selv å definere hva som er relevant og viktig i et samfunnsperspektiv. «Dette er et faglig kjernesporsmål som museene løpende må vurdere og konkretisere» (KUD tildelingsbrev 2019). I MiSTs strategiplan defineres samfunnsrollen ut fra det vi ser som de viktigste utfordringene i vår tid: Kampen om ordskiftet, demografisk endring og problematikk knyttet til miljø og klima (se tekstboks).

MiSTs samfunnsrolle gjør seg gjeldene i mange av museenes arbeidsområde. Den kan komme til syne i valg av tema i forskning, i utstillinger og undervisningsprogram, i arbeidet med inkludering av minoriteter og i samlingenes representativitet i et samtidsperspektiv. (Samfunnsoppdraget knyttet til kjernefunksjonene er integrert i rapporten fra de enkelte funksjonene nedenfor).

NKIM ved kurator Solveig Lønmo vant i 2019 Norges museumsforbund MOT-pris (beste ide, formidling og forvaltning) for sitt arbeid med jubileumsstillingen til 125-årsjubileet. Det var medvirkingen til 125 mennesker i kurateringen av utstillingen som ble lagt merke til og belønnet med MOT-prisen. Norsk Døvemuseums Helene Møllevik fikk den pedagogiske prisen for 2019 fra Nordisk Centrum för kulturarvpedagogik (NCK), for sitt arbeid med tilrettelegging av museene for alle.

Ordskifte

Museene bidrar til det offentlige ordskifte gjennom valg av perspektiv og tema i utstillingene og i formidlingen av dem. Det skjer når Rørosmuseet stiller ut Håkon Gullvågs malerier fra Palestina, når NKIM kommenterer vår samtid ved å vise Hannah Ryggens tepper sammen med kunst fra vår tids konflikter, og når TKM samarbeider med NTNU om å tematisere vår tids helseutfordringer under Big Challenge-festivalen. Når vi arbeider med tilgjengelighet, mangfold og miljøspørsmål, og når vi tar i bruk kritisk formidling, er vi aktører i et offentlig ordskifte. Vi er ikke alltid like bevisste på denne rollen, men har mange muligheter til aktivt å delta og prege ordskiftet.

Tilgjengelighet

Flere av museene i MiST har aktiviteter og tiltak som på en eller annen måte faller inn under begrepet samfunnsrolle. Særlig har vi samlet sett hatt veldig mange aktiviteter og tiltak for å bedre tilgang til opplevelser og læring på museum for målgrupper som trenger spesiell tilrettelegging. Det treårige EU-prosjektet TANDEM ble avsluttet i 2019, og som følge av TANDEM har både Ringve, Rockheim og Døvemuseet utviklet sine tilbud til grupper med ulike former for funksjonshemming. Det viser seg også at gjennom slike prosjekt økes både kunnskapen og viljen til å lage tilrettelagte tilbud, og man eksperimenterer mer enn tidligere. Rockheims samarbeid med funksjonshemmedes foreninger/organisasjoner er et godt eksempel på dette, og museet har opparbeidet seg kompetanse som brukes i formidling mot flere målgrupper enn tidligere. Det er vanskelig for museene å ha spesialtilbud til faste tider, til det er befolkningsgrunnlaget for lite. Tilbudene kan imidlertid bestilles, og i 2019 fikk vi støtte fra Kul-

Utfordringsbilette

Kampen om ordskiftet – i eit stadig skarpere debattklima, med spørsmål om kva som er sant og kva som ikkje er det, har musea ei viktig rolle som forvaltar av kunnskap. Musea er ikkje nøytrale, men skaper mening til samlingane gjennom kva menneskelege historier vi fortel. Alle musea må ta stilling til korleis ein forvaltar denne rollen

Demografi – befolkningsammansettinga endrar seg. Det er ein aukande del av våre gjestar som har bakgrunn frå andre geografiske område enn vårt. Vi vil også få ei eldre befolkning, og fleire grupper må forvente å møte museum som er tilgjengelege også for dei. Det kan vere spørsmål om språk, fysiske handicap eller om andre grupper som ikkje enkelt kommer til musea. Alle musea må utvikle planar for korleis dei vil møte nye grupper.

Miljø og politikk – vi ventar at klimaet vil bli «villare og våtare». Dette stiller oss overfor skjerpa utfordringar på fleire område. Antikvarisk bygningsvern må tenkast på nye måtar. Vi har også område for verksemda som direkte omhandlar den menneskelege påverkinga av miljøet direkte, som gruvene og fiskeoppdrett. Alle musea må sjå på korleis deira verksemd påverkar og blir påverka av miljø- og klimaendringar. (MiST strategiplan 2019-22)

turrådet til et prosjekt som skal synliggjøre arbeide for ulike målgrupper enda bedre (Alle på museum 2020). Trondheim kommune og Sverresborg museum fortsetter samarbeidsprosjektet «Aktiv i Bedrift», der museet er en arbeidsarena for mennesker med ulike grader av funksjonsnedsetting. Sverresborg har også i likhet med andre av våre museer, samarbeid med Nav/Prima/andre om arbeidstrening for unge og voksne. MiST har også felles kursing for ansatte i tilrettelagt formidling, i 2019 var det markedsgruppa som deltok.

Gratis adgang for barn sammen med foresatte øker muligheten for familier med dårlig økonomi til å bruke museene. Rabattordninger med museumskort bidrar også til en sterkere sosial profil.

Flerkultur

De aller fleste museene har hatt samarbeid med kommuner, skoler, NAV, Røde Kors og andre som arbeider med flyktninger/innvandrere. Det kan være språkopplæring, arbeidstrening eller annet alt etter behov. Ikke alle kommuner har bosetting av flykninger, så tilbudet er ikke like relevant for alle avdelingene.

Fra åpning av utstillinga "125" på Nordenfjeldske Kunsthistoriskmuseum. Foto: Wil Lee-Wright

Sørsamisk kultur og historie er en integrert del av arbeidet på Rørosmuseet, både forskning, forvaltning og formidling på dette området foregår jevnlig. I forbindelse med FNs internasjonale år for urfolksspråk har Rørosmuseet gjennomført en rekke arrangementer knyttet til kunnskap om samiske språk og til bruk av samisk språk. Flere foredrag har vært gjennomført på sørsamisk om ulikt kulturhistorisk materiale. Det har også vært arrangert lesestunder for barn, en artikkel om samiske språk ble trykt i museets årbok *Fjell-Folk* på norsk og sørsamisk. Rørosmuseets audioguide er i sin helhet oversatt og tilgjengelig på sørsamisk. Rørosmuseet er representert i Røros kommunes utvalg som arbeider med samiske stedsnavn. På Sverresborg har DKS-oppdraget «Samisk» vært svært godt besøkt, og museet var også i 2019 arena for feiringen av den samiske nasjonaldagen i samarbeid med samiske organisasjoner i Trondheim.

Det har i lengre tid vært arbeidet for å flytte en 'reisendes bolig' (Solheim) til Sverresborg. Prosjektet ble restartet i 2019, og vil på sikt bidra til fornying både i formidling og forvaltning av reisendes/romanis kulturhistorie.

Miljø

I 2019 ble miljø og klima tematisert gjennom flere utstillinger og/eller formidlingstilbud på flere av museene våre. MKA har den faste utstillingen «Håp for havet?», og i den nye utstillingen arbeides det med gjenbruk og bærekraft som sentrale

tema. Prosjektet «Den grønne bybåten» kan trekkes fram som et nytenkende og framtidretta samarbeid der museets kompetanse på tradisjonsbåtbygging kobles med moderne teknologi for å lage en el-båt. (se punkt 5 nedenfor).

For museene, som for alle andre, må miljøbevissthet gi seg utslag i praksis. Arbeidet med å redusere energibruken har hatt fokus i 2019. MiST har startet et prosjekt for å kartlegge mulige energieffektiviseringstiltak i hele virksomheten. Prosjektet går inn i 2020 i samarbeid med en EPC-konsulent for å finne de mest virkningsfulle tiltakene i organisasjonen. MiST legger opp arbeidet for å kunne hente støtte hos Enova til gjennomføring av tiltakene.

Videre er det etablert en intranettside for gjenbruk av utstillingsmateriale, bygningsmateriale og annet utstyr. Dette har blitt svært godt mottatt og blir ofte brukt. Tiltaket er en enkel og effektiv måte å spare både miljø og penger.

Med en virksomhet fordelt på seks kommuner og med utstrakt samarbeid både nasjonalt og internasjonalt er reisevirksomheten et vesentlig bidrag til det totale klimaregnskapet. MiST har søkt å ta i bruk Skype for å redusere interne reiser. For ledelsen har antall fysiske møter vært redusert, og alle samlinger blir lagt slik at det skal være enklest mulig å bruke kollektivtransport (tog, buss, båt).

Frivillige

I MiST regner vi også samarbeid med frivillige og venneforeninger som en del av samfunnsrollen. Våre museer skal være synlig og aktiv i nabolaget og invitere publikum til deltakelse og medvirkning. Både MKA og Sverresborg viser at frivilliges innsats utgjør et stort bidrag til museenes drift og formidling. Kompetansen som finnes i MiST knyttet til arbeid med frivillige er etterspurt og formidles til andre museer.

Kritisk formidling/vanskelig kulturarv

I tillegg til formidling knyttet til klima og miljø, tar flere av museene vår opp nye og til dels vanskelige tema, både i formidlingsprogram og i utstillinger. I Sjøfartsmuseets nye utstilling tematiseres krigserfaringer fra norske sjøfolk under 2. verdenskrig, og nåtidige krigserfaringer og følger av krig for enkeltmennesker. Kystmuseet, med ansvar for å forvalte havbruks historien, formidler også den kritiske delen av denne industriens utvikling og historie. Døvemuseets nye utstilling inkluderer mer om døvblindes historie, også det en til dels vanskelig historie. Døve under 2. verdenskrig formidles også, med nazistenes eutanasi-program som bakteppe. Røros-museets ansvar for sørsamisk historie gjør at de kommer i berøring med mye som kan betegnes som vanskelig kulturarv. Dette er tema for museets bidrag i det felles skriveprosjektet i MiST (Forhandlinger, se nedenfor). Arbeidet med å få en tater/romani-bolig til Sverresborg vil også innebære at man må ta tak i vanskelig kulturarv gjennom kritisk formidling.

MiST har en samarbeidsavtale med Jødisk Museum i Trondheim (JMT), som innebærer at MiST leverer museumsfaglige tjenester som blant annet utstillingsutvikling. I 2019 deltok MiST UE i utviklingen av den nye utstillingen i JMT, «Hjemme. Borte.» som åpnet i juni. Gjennom dette samarbeidet har også MiSTs museer tilgang til JMTs kompetanse på formidling og forvaltning av den jødiske kultur og historie i Trondheim.

3.1 Universell utforming (UU) og tilgjengelighet

Iht. KUDs tildelingsbrev heter det at «offentlig og privat virksomhet rettet mot allmennheten skal være universelt utformet ...». I MiST arbeider vi for at alle ikke-antikvariske bygninger og web-tjenester være universelt utformet, og at museenes tilbud skal være tilgjengelig for alle.

Det arbeides aktivt med dette i MiST, og de aller fleste museene rapporterer om tilfredsstillende forhold mht fysisk tilgjengelighet til lokaler og arenaer som ikke er antikvariske. I planlegging av nybygg og utstillinger står UU sentralt og så langt det lar seg gjøre blir tilgjengelighet tatt hensyn til. Men flere av våre avdelinger holder til i gamle bygninger uten mulighet for å gjøre tiltak for økt tilgjengelighet, og det er et stort behov for å finne løsninger også der. På dette området bør det inviteres til en nasjonal idedugnad og utviklingsprosjekt, da mange museer har samme utfordringer.

MiSTs nettsider (også avdelingenes) tilfredsstillende minimumskravene for universell utforming jfr DIFIs spesifikasjoner. I tillegg har det blitt gjort endringer som gjør nettsidene enda

Frivillige i arbeid ved Museet Kystens Arv.

Foto: Museet Kystens Arv.

bedre tilrettelagt for synshemmede, og med tydeligere informasjon om museenes fysiske tilgjengelighet. Prosjektet Alle på museum 2020 har som mål å gi enda bedre informasjon om museene våre, for enda flere målgrupper.

3.2 Tilgjengelig formidling

MiST erkjenner at det ikke er nok at alle har mulighet for å komme seg inn i museene, men mener at museets innhold, opplevelser og læring skal være tilgjengelig for alle. Derfor satser vi på kompetanseutvikling, erfaringsdeling og nettverksbygging med kurs, seminarer og små og store prosjekter som bidrar til dette. (Se også under punktet Samfunnsrolle). Alle museers formidling er tilrettelagt for noen, som regel er kjernemålgruppen museets trofaste publikum. I MiST tillater vi oss å prøve og feile når vi utvikler tilbud til nye brukergrupper. Selv om vi ikke når målgruppa ved første forsøk, er det ett skritt nærmere målet om å nå ut til flere. Kjennskap til målgruppens behov og interesse er alfa og omega, og i MiST har vi etter hvert opparbeidet oss god kunnskap om dette som vi deler i fellesskapet. Fellesprosjekter som TANDEM er viktig når det gjelder å bygge opp kompetanse og mot til å arbeide med tilrettelegging.

4 FORVALTNING

MiST forvalter omfattende samlinger, over 200 000 ulike objekt, 4 millioner foto og et større antall antikvariske hus og båter, et stort verdensarvområde og tunge tekniske kulturminner som jernbane og gruveanlegg. Samtidig har vi ansvar for immateriell kulturarv.

Interkommunalt arkiv i Trøndelag har iverksatt arbeid med bevaringsplan for privatarkiv i Trøndelag. MiST deltar i prosjektgruppen for dette arbeidet sammen med andre arkivinstitusjoner i Trøndelag (ved arkivar Turid Nilsen). Dette vil bli et viktig verktøy for privatarkivarbeidet både i MiST og Trøndelag generelt. Vi har sett at mange museer i MiST har behov for å skanne kart og tegninger av større formater. Det er derfor kjøpt inn en storformatsskanner til felles bruk. Her kan man skanne kart, tegninger, foto og dokumenter. Skanneren var klar til bruk høsten 2019 og den er allerede brukt av flere avdelinger.

Det arbeides aktivt med preventiv konservering i MiST, med klimakontroll, skadedyrkontroll og andre tiltak som kan bedre tilstanden i magasinene. Men med store og varierte samlinger er det etterslep og mangler på flere områder.

I 2019 ble det ferdigstilt en ny plan/utredning for samlingsforvaltning med 11 ulike tilrådinger for de fire feltene samlingsforvaltning omfatter: Samlingsutvikling, dokumentasjon, tilgjengeliggjøring og bevaring. Styret vedtok i juni 2019 to av tilrådingene:

Det opprettes et samlingsforvaltningsutvalg på permanent basis med representanter fra alle avdelinger. Representantene, med tjenestetid i planperioden, utpekes av respektive direktører og settes sammen slik at alle områder innen samlingsforvaltning er dekket. Arbeidet ledes fra Utviklingsenheten. Felles samlingsforvaltningsteam. Teamet skal arbeide med aktiv konservering (klargjøring av objekter for fotografering og magasinering), registrering, katalogisering, fotografering/digitalisering, samt ordning og registrering av privatarkiv i ASTA, og magasinering av objekter.

MiST har også deltatt i Kulturrådets omfattende Bygningsvernundersøkelse, noe som har resultert i at alle antikvariske bygninger, samt en del driftsbygninger, er registrert i FDV-modulen i Primus. Rørosmuseet har også registrert sine tekniske anlegg. Arbeidet er koordinert fra UE.

MiST har ansvar for flere regionale og nasjonale prosjekter innenfor området forvaltning. Disse prosjektene ledes fra MiST UE.

Magasinutredning Trøndelag

Trøndelag fylkeskommune vedtok i 2018 å bevilge kr. 150 000 til et prosjekt der fylkets fire museumsenheter går sammen om å utrede magasinbehov som kan danne grunnlag for framtidig vurdering av magasinløsning. Utredningsarbeidet ble satt i gang sommeren 2018, med representanter fra SNK, Museet Midt, Saemien Sijte og MiST, og ble avsluttet 1. tertial 2019. Målet med prosjektet var også å bidra til erfaringsoverfø-

Utviklingsmål:

- MiST skal ha ei felles og effektiv eideomsforvaltning
- MiST skal ha høy kompetanse på antikvarisk bygningsmasse
- MiST skal ha felles samlingsforvaltning – utvikling, konservering, katalog, logistikk
- MiST skal utvikle gode metoder for samlingsforvaltning
- MiST skal ha felles politikk for innsamling og avhending
- MiST skal samle for samtidsdokumentasjon og nytenking

ring og utvikling av felles metodikk for arbeid med samlingsutvikling og bevaring i hele landsdelen. Magasinutredningen er sendt Trøndelag Fylkeskommune. Utredningen var o. sak til MiSTs styre 6/19. Styret tok orienteringen om fellesmagasin til orientering, og ser fram til den videre oppfølgingen av arbeidet.

Nettsted for samlingsforvaltning

Nettstedet www.samlingsnett.no ble etablert februar 2017, og er et utviklingsprosjekt finansiert av Kulturrådet. Nettstedet er en ressursbank og et sted for informasjon og læring for ansatte i norske museer, og oppdateres jevnlig. Målet er økt kunnskapsdeling og utnyttelse av alt som samles på nettstedet. Prosjektet bidrar til økt kunnskap i MiST, og gir god oversikt over hva som rører seg innen samlingsforvaltningsfeltet. MiST får gode tilbakemeldinger på nettstedet, både fra norske museumskollegaer og ofte det svenske Riksantikvarieämbetet. Prosjektet er finansiert av Kultur-rådet ut 2020.

Veiledning i gjenstandsfotografering

Prosjektet handler om å lage en veileder for gjenstandsfotografering rettet mot museer uten egen fotograf, for å økt kvalitet på publiseringer på DM og bedre dokumentasjonsfoto. Siden MiST har bare en fotograf ansatt som ikke har kapasitet til å foreta all gjenstandsfotografering, er dette et nyttig verktøy for organisasjonen. Det er også et bidrag til å utvikle Samlingsnett.no, som skal publisere veilederen. Veilederen vil være et viktig hjelpemiddel også for ikke-konsoliderte museer og dekker et behov i de mindre museene MiST yter tjenester til.

Forenkle, fornye og øke tilgangen til samlingene

I 2018 søkte MiST midler til digitalisering og fikk bevilget kr 1 040 000. Prosjektet består av to tiltak:

- Forenkla veiledninger i Primus
 - Utvikling av sjekkliste/manual for å gi økt tilgang til foto publisert på Digitalt Museum (forenkle lisensieringen)
- Flere av museene i MiST og kolleger i andre museer har deltatt i prosessen med å utvikle en manual for å forenkle lisensieringen av foto i Primus, og det har vært avholdt flere interne

workshops, samt et foredrag for 70 norske museumsfolk. Det ble publisert en manual i mai, som er Manualen er publisert på Samlingsnett.no. Prosjektet har bidratt til å øke tilgjengeligheten til våre samlinger i stor grad. MiST hadde 176 foto som hadde «falt i det fri» ved oppstarten av prosjektet, mens tallet ved utgangen av året er 4423.

4.1 Nøkkeltall samlinger

Foruten tall i tabellen under, har MiST fire store teknisk-industrielle anlegg: Thamshavnbanen samt gruveanlegg på Røros og Løkken.

Privatarkivmaterialet vårt utgjorde per 31.12.2018 1575,8 hm, samt 17 267 lydberere og 891 filmbærere. Privatarkivene ved Rørosmuseum og Ringve er registrert i Asta og tilgjengeliggjort i Arkivportalen. Orkla industrimuseum har i et samarbeid med IKA Trøndelag også i 2019 ordnet og tilgjengeliggjort deler av Salvesen & Thamsarkivet.

Det er totalt Primusregistrert 145 152 kunst og kulturhistoriske objekter mot fjorårets 135 616 og 122 289 foto mot fjorårets 114 874. I tillegg kommer digitale registreringer av foto på Rockheim i eget cms-system.

Gjennom Kulturrådsprosjektet Forenkle, forbedre og øke tilgang til samlingene har vi både økt bevisstheten om lisensiering og rettigheter, samt utført noe arbeid i regi av prosjektet. Foto som har «falt i det fri», har blitt merket med dette på Digitalt museum. Dette gjelder foto fra Orklaindustrimuseum, Rørosmuseum samt noe av Sverresborgs rikholdige fotosamling. Ringve har selv hatt fokus på dette, blant annet gjennom opplæring av en person på arbeidsmarkedstiltak. Prosjektet har også gjort det mulig med intern opplæring i bruk av Primus, noe som ikke minst NKIM har hatt nytte av i forbindelse med sitt magasinprosjekt.

Økt bevissthet på samlingsarbeidet har ført til at det er samlet inn få nye gjenstander i 2019. Det rapporteres at størstedelen av nye inntak er i tråd med planer. Det er imidlertid tatt inn

en stor fotosamling på om lag 2 millioner negativer. Dette er resten av portrettarkivet fra Fotograf Schrøder, slik at Schrøder-samlingen dermed er komplett. Det rapporteres kun om 7 avhendete eller destruerte objekter, men flere er i gang med prosjekter der deaksesjon, avhending eller destruksjon er tenkt.

4.2 Magasinforhold

Det har ikke skjedd store forbedringer på magasinforholdene som gjør seg utslag i statistikk, men det skjer stadig mindre forbedringer, slik som flytting av gjenstander til Dora av samlinger fra Sjøfartsmuseet, Kystmuseet, Døvemuseet, samt flytting av objekter fra Sverresborg til Olrichhallen er en del av dette. En ser også at det er økt bevissthet og kvalitativt bedre arbeid ved at objekter som flyttes til magasin eller skal i utstilling blir rengjort, registrert i Primus, fotografert og publisert – alt i tråd med MiSTs samlingsforvaltningspolicy.

4.3 Samtidsdokumentasjon

Flere av våre museer har lokalt eller nasjonalt ansvar som innebærer samtidsdokumentasjon. Særlig gjelder dette Kystmuseets arbeid med havbruksnæringa, Rockheim, TKM og NKIM og NDM. Alle disse har ansvar for kunst- og kulturhistoriske tema som angår samtid og nær fortid, og i større eller mindre grad arbeider disse museene kontinuerlig med samtidsdokumentasjon. Døvemuseet avsluttet våren 2019 innsamling av gjenstander og intervjuer i tilknytning til blindeskolene i Norge. Dette prosjektet fikk gaveforsterkningsmidler i 2019, og blir tatt opp igjen i 2020 med sikte på å lage et forprosjekt til en blindehistorisk utstilling.

Kystmuseet og Orkla deltar i det Kulturrådsstøttede prosjektet Minner.no som er et samlingssted for samtidsdokumentasjon. 12 konsoliderte museer deltar med flere store eller små innsamlingsprosjekter. Målet er å styrke norske museers evne til å samle, ta vare på, utforske og formidle intervjuer av ulike slag. Prosjektet vil øke omfanget til minneinnsamlingen ved norske museer og utvikle verktøy og meto-

Bygninger, gjenstander, foto	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Kulturhistoriske bygninger	206	209	209	211	222	210*
Antall andre bygninger	42	40	40	40	42	43
Kunsthistoriske gjenstander	30.572	30.698	30.760	31.395	35.821	3.5830
Kulturhistoriske gjenstander	163.225	164.181	165.731	169.633	170.775	171.826
Foto	2.025.984	2.045.450	2.053.257	2.056.772	2.060.190	4.063.825
Båter/fartøyer, flytende	16	17	17	17	17	18
Båter/fartøyer, på land	101	102	104	114	117	119
Samlinger tilg. på Digitalt Museum	68.610	73.404	79.603	85.403	94.732	105. 190**

*Gjennom den omfattende bygningsvernundersøkelsen kom en fram til at det er 210 antikvariske bygninger.

**Tallet er hele museumsnummer og er sammenlignbart med tidligere års tall, og kan leses direkte ut fra Digitalt museum. Dersom en tar ut antall publiserte objekter i Primus, er tallet mye høyere, nærmere 155 000 publiseringer, noe som skyldes registrering i serier osv. Det siste tallet rapporteres i museumsstatistikken.

der i samspill mellom museer, forskere og publikum. Resultatet vil komme i tre former: Som innsamlet materiale for en rekke aktuelle museumsprosjekt, som videreutvikling av det permanente felles innsamlingsystemet Minner, og som etablering og videreutvikling av relasjoner både mellom museene som engasjerer seg i prosjektet og mellom det enkelte museet og dets publikum. I 2019 har ansatte fra KM og Orkla deltatt på kurs i regi av prosjektet, nødvendig innkjøp av utstyr er gjort og de første intervjuene er gjennomført. På sikt vil dette være erfaringer som vil deles med alle museene i MiST.

4.4 FDV bygninger og bygningsvern, status og gjennomførte tiltak

MiST har en felles ressurs i utviklingsenheten som bistår museene i tiltak og spørsmål knyttet til fdv av bygninger, eiendommer og anlegg. I 2019 har det særlig vært arbeidet med forberedelse for et større prosjekt for energi-, effekt- og klimatilstand i bygningsmassen, og kartlegging og tilstandsvurdering av kulturhistoriske bygninger (jf. sak fra Kulturrådet)

Alle museene (som har bygninger/anlegg) har deltatt i Kulturrådets kartlegging av kulturhistoriske bygninger og flere mener dette er et viktig arbeid som må videreføres med nasjonale tiltak. Det har vært stor aktivitet i arbeidet med vedlikehold av både antikvariske og ikke-antikvariske bygg. Det er imidlertid store utfordringer med enkelte bygg (eks NKIM), som krever større investeringer.

Bygningsvernet er et satsingsområde i Rørosmuseum, som i tillegg til arbeid på egne bygninger driver et betydelig rådgivnings- og istandsettingsarbeid på verna bygg eid av andre, i hovedsak i Røros Bergstad, men også noe i regionen for øvrig. I tillegg driver museet et betydelig arbeid med kunnskapsutvikling og kurs/formidling (se også under immateriell kulturarv). Rørosmuseum og Sverresborg har begge vært med i søknadsprosessen til EØS-prosjektet House of Arts. Dermed dette går gjennom i EØS vil vi koble disse to museenes bygningsvernmiljø i et arbeid som både består av å restaurere et antikvarisk hus på Sverresborg (Litjvuan), og å skape en varig metode/form for formidling av tradisjonshåndverk som museene utfører.

Rørosmuseum forvalter eiendommene etter Røros kobberverks konkursbo gjennom en avtale mellom Statsbygg, Klima- og miljødepartementet og MiST Rørosmuseum. Det er laget en 10-årsplan for istandsetting av eiendommen, og Rørosmuseum får årlig tilskudd fra KLD etter søknad for å gjennomføre denne 10-årsplanen. I 2019 har det vært gjennomført tiltak på rundt 30 prosjekter, og en totalaktivitet på vel 8,6 mill. Detaljert årsplaner og årsrapporter sendes KLD. På oppdrag for Kulturrådet er alle bygninger i 2019 kartlagt med overordnet tilstandsgrad.

4.5 Teknisk, industrielle kulturminner

I tillegg til Rørosmuseets arbeid med industrielle kulturminner forvalter Orkla Industrimuseum Norges eldste elektriske jernbane, Thamshavnbanen. Både infrastruktur og tilstrekkelig

Thamshavnbanen er Norges eldste elektriske jernbane, og blir drevet og forvaltet av Orkla Industrimuseum. Foto: Orkla Industrimuseum

rullende materiell er nå i god nok stand for sikker drift. Men dette krever stor innsats hvert år. Thamshavnbanen er en del av landsverneplanen for jernbanen. Jernbanedirektoratet er i ferd med å gjennomgå og mulig endre dagens ordning med BaneNors medvirkning i arbeidet med infrastrukturen. Faller de ut må det årlige tilskuddet fra dem på ca 2 mill erstattes.

Sjøfartsmuseet har det daglige ansvaret for seildampskipet «Hansteen» fra 1866, og får årlige tilskudd fra Trøndelag fylkeskommune til drift, samt at det søkes prosjektmidler fra Riksantikvaren. Arbeidet med kjelen ble ferdigstilt i 2018/2019. På grunn av at kjelen ble tatt ut gjennom dekket, gjenstod det en del deksarbeid som ble ferdig i 2019. Vedlikeholdsarbeidet er pågående.

4.6 Nasjonalparksenter (KMD, KLD).

rapport fra Rørosmuseum

Rørosmuseum har fra 2009 hatt ansvaret for Nasjonalparksenteret, lokalisert ved Doktortjønna, knyttet til Femundsmarka. I forbindelse med reautoriseringsprosessen i 2018/19 kom det våren 2019 nokså brått og uventet helt nye signaler fra Miljødirektoratet. Klima- og miljødepartementet la fram et nytt nasjonalt prinsipp om at det ikke lenger skulle være to autoriserte sentra på samme sted. Siden Røros nå hadde fått verdensarvsenter, skulle besøksenter nasjonalpark derfor legges til avdelingen i sør (Elgå i Hedmark). Nasjonalparksenteret på Røros ble dermed avvirket ved årsskiftet. I det siste driftsåret ble det tilbudt naturveiledning, utendørsaktiviteter og skoleopplegg ved Doktortjønna.

Verdensarvsenteret på Røros ble formelt åpnet i 27. september Foto: Rørosmuseet

4.7 Verdensarvsenter (MD, KLD). rapport fra Rørosmuseet

I 2019 ble hovedutstillingen om verdensarven Røros bergstad og Circumferensen ferdigstilt, og med både utstilling, skoleprogram og aktivitetstilbud på plass, ble verdensarvsenteret formelt åpnet i 27. september av leder av den norske nasjonalkomiteen av UNESCO Tora Aasland. Skoleprogrammet «Verdensarven som veiviser» ble videre utbygd, slik at vi nå dekker 8 av 10 klassetrinn med tilbudet. Av aktivitetstilbudene i 2019 kan nevnes et miniseminar om bærekraftig reiseliv, rundreise i Circumferensen, gratis konsert på Malmplassen, foredrag om skotsk verdensarv – i tillegg til de øvrige relevante publikumstilbudene som Bergstadvandring, sommervandring, Olavsgruva etc. Høsten 2019 ble senteret tildelt prosjektmidler til forprosjektet til fornying av bergverksutstillingen, og dette arbeidet videreføres i 2020.

4.8 Immateriell kulturarv (KUD).

MiST har ingen felles plan for immateriell kulturarv. Når ansvarsområdene, samlingene og aktivitetene omfatter alt fra jernbanedrift, seiling med tradisjonsbåter, båtbygging og tradisjonshåndverk, til utøvende musikk, dans, kunst, design, tegnspråk og samisk, kan man forstå at det kan bli ganske komplisert å ha felles planverk. Men museene våre er alle aktive med innsamling, dokumentasjon og/eller formidling av immateriell kulturarv. Rørosmuseets Bygningsvernssenter bidrar til å bevare og videreforme tradisjonelt bygghåndverk gjennom kurs og workshops for håndverkere, undervisning på fagskole- og universitetsnivå og samarbeidsprosjekter med lokale håndverkere. Det samme kan sies om Kystens Arvs bygging av tradisjonsbåter, en kulturarv som ikke kunne vært bevart dersom den ikke ble praktisert. Og kan man tenke seg Ringve og Rockheim uten den immaterielle delen av musikken? Friluftsmuseet på Sverresborg har

også i 2019 flere prosjekter og aktiviteter som ivaretar og/eller viderefører immateriell kulturarv gjennom å ha 'liv i husan' – enten det er frivillige eller profesjonelle håndverkere som formidler.

Læringsordningen er et viktig arbeid for å bevare tradisjonshåndverk som immateriell kulturarv, og både MKA og Sverresborg har hatt lærlinger i 2019.

MiST har også i 2019 vært med i videreføring av prosjektet «Museene danser»- et samarbeid med Senter for folkemusikk og folkedans. Basert på utstillinger på Ringve, Sverresborg og Rockheim i perioden 2016-18, ble det utviklet en vandreutstilling, «Museene danser Norge», som i 2019 vandret rundt i Norge. Parallelt med dette ble det utviklet et nordisk prosjekt «Museene danser Norden», støttet av Sparebankstiftelsen DNB. Prosjektet er nå et samarbeid med Teatermuseet i Helsinki og Scenkonstmuseet i Stockholm. Utstillingen åpner i Stockholm i april 2020, og kommer etter hvert tilbake til Norge (Rockheim). Utviklingsenheten følger opp det nordiske prosjektet for MiST.

Immateriell kulturarv er også tema i forsknings- og utviklingsprosjekter i MiST (se under forskning og utvikling).

5 KLIMA/MILJØ

I budsjettøknad til KUD for 2019 står det at MiST skal ha prosjekt "... innen tema bærekraft og miljø". I MiSTs Strategi 2020-22 heter det at «Alle musea må sjå på korleis deira verksemd påverkar og blir påverka av miljø- og klimaendringar».

Rapporten fra museene våre viser at klimaendringene har gjort seg gjeldene i museumssektoren. Først og fremst er det de antikvariske bygningene som utsettes for større påkjenninger som følge av fuktigere vær. Den store antikvariske bygningsmassen forfaller raskere enn tidligere, og behovene for rehabilitering øker. Men også nye bygg er utsatt for større slitasje enn tidligere. MiST har deltatt i Kulturrådets tilstandsregistrering av bygninger, og vi antar at resultatet i den undersøkelsen vil vise den samme utviklingen også ved andre museer.

Energisparende tiltak er iverksatt, og det pågår et arbeid for å få til en overgang til ledbelegning i utstillinger og andre arealer ved flere av museene. Dette arbeidet vil bli videreført i 2020. De av museene som har områder med forurensing (gruvene), arbeider med planer for å kontrollere utslipp.

Museenes formidling med fokus på klima og miljø er i hovedsak knyttet til kystkulturen. MKA har i 2019 hatt utstillinger med tema havet og forurensing.

De de antikvariske bygningene utsettes for større påkjenninger som følge av fuktigere vær. Foto: Sverresborg Trøndelag Folkemuseum.

MiST ønsker også å bruke kunnskapen i museet til grønn utvikling i samfunnet ellers. «Den grønne bybåten» på MKA er et prosjekt hvor Sparebankstiftelsen via kystlaget har gitt oss økonomisk handlekraft til å sette i gang prosjektet, hvor vi skal bygge en tradisjonsbåt (børsabåt) på tradisjonell vis og etterpå utstyre den med elmotor. Båten skal ligge til kai i Trondheim og være tilgjengelig for alle som ønsker, som en andelsbåt. Dette prosjektet ønsker vi også å forfølge videre ved å se på hvordan det kan selges inn til ulike fiskedestinasjoner som tilbyr båtutleie. Innsalget vil da handle om miljøvennlighet og økologiske fotavtrykk.

6 FORSKNING OG UTVIKLING

Styringsmålet fram til 2023 er at alle museene har etablert seg som arenaer for forskning, samarbeider med forskningsinstitusjoner og er synlige i fagmiljøer nasjonalt og internasjonalt. Forskningsplanen (fra 2017) forventes å ha ført til økning i publisering og prosjekter med forskning og kunnskapsutvikling. Utviklingsprosjekter som gir fornying inngår i dette punktet.

FoU-arbeidet i MiST følger opp forskningsplanen og utviklingsmålene i strategien for perioden. Vi hadde i 2019 fem ansatte med doktorgrad, og en som er i gang med offentlig ph.d., og to med annen type doktorgradsutdanning. (En av disse sluttet i MiST i løpet av 2019).

Vi har startet et skriveprosjekt med mentorer fra NTNU, med sikte på å produsere fagfelleverderte artikler fra egne ansatte. Åtte ansatte deltar, med prosjekter fra både kunst- og kulturhistoriske museer.

I 2019 har MiSTs forskningsutvalg arrangert to samlinger i forskerforum for alle interessert i MiST. Ett av forumene var åpne for masterstudenter fra Kulturminneforvaltning ved NTNU. Utvalget ledes av en representant fra MiST ledergruppe, med seniorrådgiver forskning fra Utviklingsenheten som sekretariat. Vi har også et eksternt medlem fra NTNU, som bidrar med det nødvendige blikket utenfra.

Forskningsutvalget har i 2019 arbeidet med å styrke kunnskapsproduksjon og forskning i særlig grad i forbindelse med utstillingsarbeid. Mange av våre museer har gamle hovedutstillinger, og det er behov for fornying på flere av museene. Noe arbeid har startet, men med tanke på kostnadene i utstillingsproduksjon kan det ennå ta en tid før nye utstillinger er på plass. Forskningsutvalget mener derfor at det er viktig å utvikle gode metoder og rom for den forskningsbaserte utstillingen, og i fornyingsprosjekter er det også forskning med i flere tilfeller.

MiST har etablert to masterstipend i 2019. Ett for kunst- og musikkfag, ett for kulturhistoriske fag. Det kom ingen søkere ved første gangs utlysning våren 2019, men ved utlysning i desember 2019 kom det flere søkere og utdeling skjedde i januar 2020. Stipendet administreres av forskningsutvalget.

Det ble også i 2019 sendt en søknad til EU Horizon 2020, på et større forsknings og utviklingsprosjekt. MiST UE samarbeidet med SINTEF om å utforme den norske deltakelsen i prosjektet som for øvrig besto av deltakere fra europeiske universitet, bibliotek og museer. Prosjektet hadde tittelen «Collaborative approaches to cultural heritage for social cohesion», og passet godt til MiST mål og strategi. Dette prosjektet gikk ikke igjennom i EU, men arbeidet ga nyttig kontakt med miljøet i SINTEF.

7 FORMIDLING, LÆRING OG PUBLIKUMSUTVIKLING

6.1 Publikasjoner

MiST har i 2019 levert to fagfelleverderte artikler, begge fra NKIM. I tillegg er det flere større artikler som ikke er fagfelleverderte eller publisert i nivåtidsskrift, men som likevel er fagartikler med forskning i bunnen. Flere av utstillingskatalogene som MiST publiserer (TKM, NKIM, Ringve og Rockheim) har tekster, både av museenes egne ansatte og av eksterne, som faller inn under betegnelsen fagartikler.

6.2 Forskning og kunnskapsproduksjon

To av museene våre har i 2019 gitt ut årbøker med populærvitenskapelige tekster. Skarvsetta – årbok for Kystmuseet og Hitra historielag, er et godt eksempel på hvordan et forskningsprosjekt resulterer i både grundig dokumentasjon, utstilling og publisering av fagtekster (Hermetikkprosjektet). Det samme gjelder prosjektet Museum på boks på Ringve, et forskningsprosjekt som har resultert både i utstilling og publisering av forskningsartikler. Samarbeidet med Vitenskapsmuseet om prosjektet Jekta i fjæra, har gitt en forskningsartikkel i tidsskriftet Spor, skrevet av båtbygger på MKA og arkeolog fra VM i fellesskap.

6.3 Masterstudenter og praksisarena

MiST er praksisarena for flere studier ved NTNU. Både kulturminneforvaltning (KULMI) og studiet i arkiv og samlingsforvaltning leverer flere studenter hvert år, noen fra bachelor og noen fra master-nivå. Fellesmagasinet på Dora har gjort det mulig å samarbeide på tvers i MiST om veiledning for studenter på arkivutdanningen. Også andre fagområder har praksisstudenter hos oss, og studenter fra kunst og musikkfag er også innom de av museene som er relevante for deres praksis. Rørosmuseet hadde 2 studenter fra bachelorstudiet i Tradisjonelt bygghåndverk (NTNU) i praksis i 10 uker, og de er også arena for samlinger for Fagskole bygningsvern.

6.4 Eksterne forskere

Forskning i museene er ikke bare forskning utført av museenes egne ansatte. Å tilrettelegge for at eksterne kan bruke våre samlinger, utstillinger, arkiv eller andre aktiviteter i sin forskning er en viktig del av forskningsarbeidet ved museene. I rapporten fra 2019 ser vi at museene våre har samlinger og arkiv som blir brukt av andre forskere, både fra andre museer og fra forskningsinstitusjoner. Det er også gledelig at våre museer ansees som relevante for store fagkonferanser, noe både Rockheim (nordisk nettverkskonferanse) og Rørosmuseet (nordisk konferanse for Kopperprosjektet) rapporterer om.

6.5 Utviklingsprosjekter

Dette er større prosjekter som gjennom systematisk arbeid er rettet mot å fremstille nye eller forbedrede tilbud/løsninger/prosesser og tjenester. Når nye hovedutstillinger lages ser vi at museene våre bruker sjansen til fornying og utvikling, ikke bare av teknologi, men i stor grad også når det gjelder utforming og innhold. Deltagelse i nasjonale og europeiske prosjekter er arenaer for kunnskapsutvikling og -deling som

Utviklingsmål:

- MiST skal ha tilsette med høg kompetanse for forskning og kunnskapsutvikling. Det skal sikrast gjennom rekruttering, lønnspolitikk og tilrettelegging for kompetanseutvikling.
- MiST skal synleggjere forskning og kunnskapsutvikling, både samla og ut frå den enkelte medarbeidaren
- MiST skal initiere og utvikle samarbeid med andre kunnskapsinstitusjonar og nasjonale og internasjonale nettverk.
- Både den enkelte museumsavdelinga og fellesprosjekt skal utarbeide årlege handlingsplanar
- Det skal etablerast eit fagleg forum som møtestad for tilsette som aktivt arbeider med forskning og kunnskapsutvikling.

kommer hele organisasjonen til gode, det være seg prosjekter finansiert av Kulturrådet, EU, EØS eller Nordplus. MiST UE administrerer og deltar også i utvikling av store forsknings-søknader sammen med ulike miljø ved NTNU (Horizon 2020). Internasjonale og nasjonale verv, som i ICOMs organer, European Museum Academy, NCK og Norges Museumsforbund, er også med på å synliggjøre vår organisasjon nasjonalt og internasjonalt, og tilfører organisasjonen kompetanse. Mange utviklingsprosjekter i MiST er prosjekter som har som mål å finne gode løsninger for museene nasjonalt. I mange av disse prosjektene deltar flere av museene i MiST, selv om de i statistikken er plassert i UE som har prosjektledelse. MiST har i 2019 deltatt på flere arrangement i EØS/EU-sammenheng, der målet er å dele erfaringer og få flere museer til å søke disse midlene.

Museene legger til rette for kunnskap, dannelse og opplevelser, her ved Norsk Døvemuseum.

Foto: Klipp og Lim.

I tråd med prioriteringer fra KUD skal museene legge til rette for kunnskap, dannelse og opplevelser. I MiSTs strategi for 2019-22 legges det vekt på publikumsutvikling, tilrettelegging for alle og på museet som møteplass. Begrepet publikumsutvikling dekker mye: fra markedsføring og strategier for å nå nye publikumsgrupper, til å lage innhold, utstillinger og læringsopplegg som er relevant for flere målgrupper.

MiST har ingen felles formidlingsplan, men det er etablert et utvalg som arrangerer formidlerforum to ganger i året. I 2019 var fokus på utstillingsevaluering. Formidlerforum er et redskap i arbeid med å utvikle gode utstillinger og formidlingsmetoder i alle museene, forumet er et rom for felles læring og kunnskapsdeling. Sammen med forskerforum vil disse møteplassene styrke MiST både på kunnskapsbasert utstillingsarbeid og som læringsarena for allmennheten så vel som for spesielle målgrupper. Å lage tilrettelagte tilbud, invitere nye grupper til museet og involvere små grupper til samarbeid, gir ikke nødvendigvis store tall på publikumsstatistikken, men er viktige for å nå målet om publikumsutvikling. (Se punkt 3 om samfunnsrolle og tilrettelagt formidling).

Museene i Sør-Trøndelag hadde i 2019 ett hundre utstillinger, noen små, noen kortvarige, og noen store og langvarige. Sjøfartsmuseet og Norsk Døvemuseum hadde begge jubileum (hhv 100 og 10 år), og begge fikk nye hovedutstillinger i 2019. Flere av museene har hatt god økning i besøkstallet, og aktiviteten på de enkelte arena er veldig høy. Variasjonen i tilbudene til publikum er også veldig stor, og flere av museene henvendte seg til nye målgrupper i løpet av året.

MiST har gratis adgang for barn helt opp til 15 år.

Utviklingsmål:

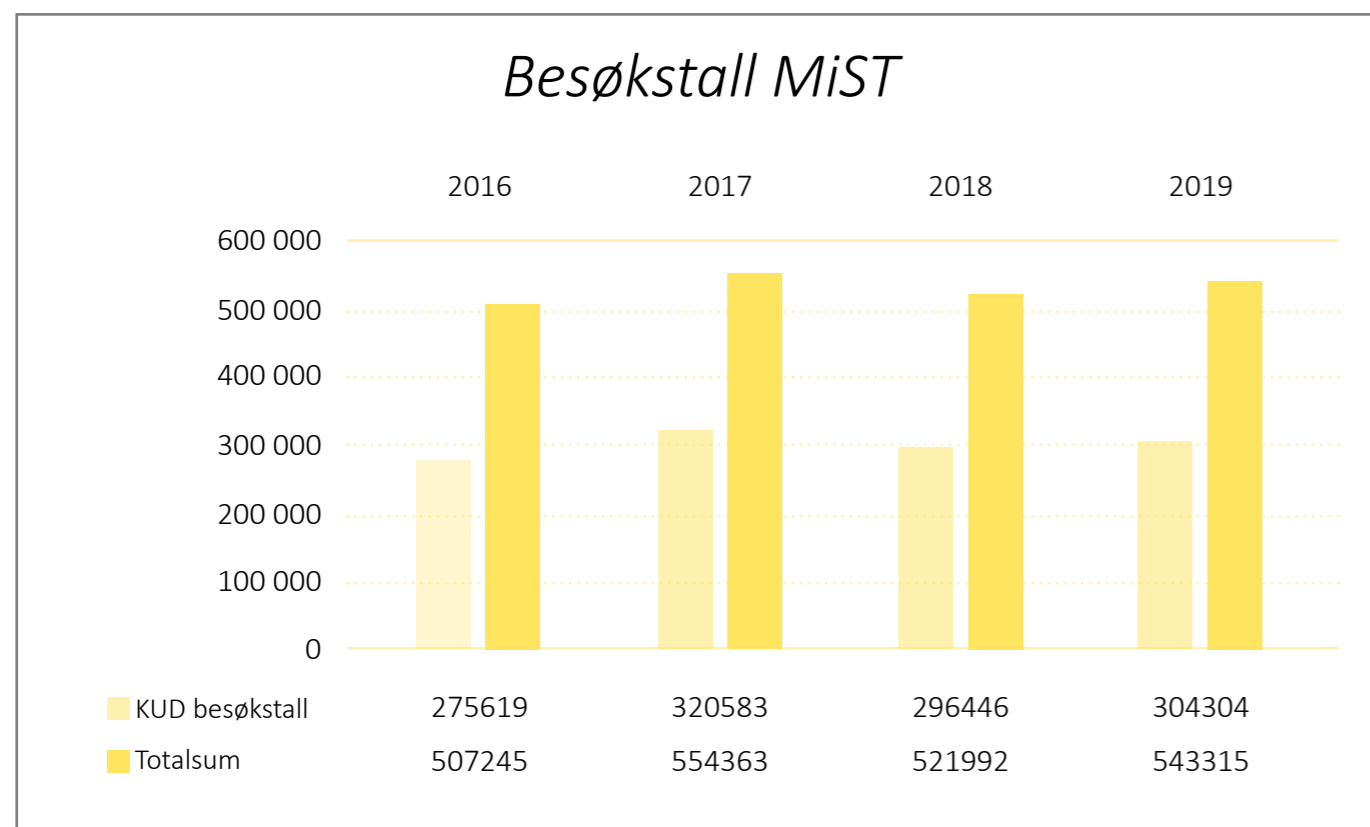
- MiST skal ha formidlingsarbeid som er tilrettelagt for eit mangfald av målgrupper
- Musea i MiST skal vere etablerte møteplassar for samtale og debatt i lokalsamfunnet
- Nye publikumsgrupper søker seg til MiST fordi vårt tilbud er lagt tilrette for mangfald
- MiST skal ha ein langsiktig plan for utvikling av hovudutstillingar
- Formidlingsarbeidet i MiST skal vere synleg i det nasjonale mediebilete.

7.1 Besøksutvikling

Samlet har MiST en liten økning i publikumstallet, noen avdeling har store økninger mens andre har nedgang. Innføring av nye registreringssystemer utgjør noe av endringene, og perioder med stengt museum gir også utslag. Kunstmuseet og NKIM sine utstillinger har truffet publikum godt, og gir gode tall for disse museene.

Over tid har museumsbesøket i MiST hatt en positiv utvikling, der vi nå er etablert på samme nivå som 2017, som med Tråante var et svært godt år.

Besøksstall	2019		2019		Sammenligning med fjorårstall (2018)							
	Sum voksne	Sum barn/unge	Sum KUD statistikk	Antall ved utleie	Antall café etc.	Total sum	2018 Sum KUD statistikk	Avvik 2019-2018	%	2018 Total-sum	Avvik 2019-2018	%
Ringve	29021	6192	35213	4121	171	39505	35552	-339	-1 %	50698	-11193	-22 %
NKIM	19340	5148	24488	405	14834	39727	22789	1699	7 %	36986	2741	7 %
Sverresborg	36829	22770	59599	27836	94377	181812	60325	-726	-1 %	190958	-9146	-5 %
TKM	19794	9858	29652	170	2190	32012	25680	3972	15 %	27544	4468	16 %
Rørosmuseet	53490	11394	64884	17471	125	82480	67625	-2741	-4 %	86259	-3779	-4 %
Orkla	15282	5464	20746	0	2352	23098	22147	-1401	-6 %	24345	-1247	-5 %
Kystmuseet	13907	3545	17452	10105	14838	42395	12697	4755	37 %	29842	12553	42 %
Kystens Arv	4623	1212	5835	618	3290	9743	4465	1370	31 %	11198	-1455	-13 %
Rockheim	34645	11790	46435	5259	40849	92543	45166	1269	3 %	64162	28381	44 %
Sum	226931	77373	304304	65985	173026	543315	296446	7858	3 %	521992	21323	4 %

Antallet besøk i selve museumstilbudet (utstillinger, omvisninger, museumsprogram, turnevirksomhet med DKS osv. jf. Kulturrådets definisjon) viser en økning fra 296 446 til 304 304 personer. Med andre besøk ved museene inkludert ble totalbesøket 543 315.

7.2 DKS

11 600 skoleelever har i 2019 deltatt i en av MiST sine DKS-tilbud, en økning fra 2018 (9716). MiST har foreløpig ikke en felles organisering av DKS-tilbudene, men vi har en felles kontakt som informerer både innad i MiST og utad til samarbeidspartnere (Rockheim, Tone Fegran). Flere av museene har et større potensiale når det gjelder å utvikle DKS-opplegg, men deltakelse er også avhengig av hva som tilbys i sektoren totalt sett.

7.3 Formidlingspråk

Det er en målsetting at flest mulig skal kunne bruke våre museer, og at vi skal legge rette også for turister og andre fremmedspråklige. Alle museer har omvisninger på engelsk i sesong, to har sør-samiske tilbud. I tillegg tilbyr vi tegnspråktolkning ved tre museer i Trondheim, og gir utvidet tilbud under Kulturnatt.

7.4 Museet som møteplass – andre aktiviteter

Museet som møteplass for folk i nabolag og lokalsamfunnet er ett av MiSTs utviklingsmål jfr strategiplanen 2019-22. Tallene her viser at det ikke bare er store og gode utstillinger som øker publikums bruk av museet, men også andre arrangement, foredrag, spesialomvisninger og samtaler. Møteplassfunksjonen er viktig både for å fylle samfunnsrollen med åpenhet, demokrati og deltakelse, og i markedsføring og publikumsutvikling. Flere av museene har deltatt med stand eller aktiviteter i lokale arrangementer. Eksempler på dette er barnefestivalen Juba Juba, Kulturnatt, Barokkfest, filmfestivalen Kosmorama og Rørosmartnan, som gir museene anledning til å være synlig på andre arenaer enn bare innenfor egne vegger. Sammen med kurstilbud, allsang, quiz og kveldsforedrag og andre lavterskeltilbud, får museene møte et bredere demografisk utvalg enn de som til vanlig besøker museene.

7.5 Brukerundersøkelser og målgruppearbeid

Alle museene i MiST deltok i den nasjonale brukerundersøkelsen i regi av Kulturrådet. Mange avdeling kunne ikke ta den i bruk da det på de gitte tidspunktene enten ikke var åpent, eller det var veldig lite besøk. Kun Rørosmuseet fikk nok respondenter til å få en arenatilbakemelding. Denne undersøkelsen viste stor kjennskap til Rørosmuseets primære tilbud, og en kraftig predisposisjon for framtidig besøk motivert av interesse for bergverk og historie.

Høsten 2019 kjøpte vi inn det samme verktøyet som er benyttet i den nasjonale undersøkelsen, og har startet opplæring i bruk av spørreundersøkelser. MiST har som målsetting at flest

Museet som møteplass, Ringve Musikkmuseum.

Foto: Studio Prud.

mulig utstillinger og aktiviteter skal ha klart definerte målgrupper, slik at vi når dem bedre og kan inkludere flere. For å kunne gi et godt tilbud til alle publikumsgrupper arbeides det systematisk med å styrke innsikten i hvem som besøker oss og hvorfor. For å videreutvikle og fordype kunnskapen har vi gått til innkjøp av det samme kartleggingsverktøyet, slik at vi selv løpende kan gjennomføre tilsvarende undersøkelser ved alle museum fra og med 2020.

Rockheim gjennomfører året rundt en enkel publikumsundersøkelse (papir og Ipad) som i første rekke måler tilfredshet etter besøk i utstillinger, formidlingsrom og restaurant. Rockheim ønsker i større grad å arbeide med referansegrupper, både på innhold og markedsføring. Samtidig ønsker vi å undersøke om museet er ekskluderende for enkelte grupper og hvordan det kan tilrettelegges bedre for potensielt nye grupper.

Museene har i det siste året tatt i bruk sosiale medier på en mer systematisk måte, og når dermed fram til flere brukere, og får flere faste følgere.

7.6 Felles profilering og markedsføring

MiST består av 9 ulike enheter med 24 visningssteder. Vi samarbeider om markedsføringstiltak som skal gjøre det enklere å orientere seg mellom museene, og tilrettelegger for mest mulig effektiv kommunikasjon med publikum i annonseringen. Samarbeidet med reiselivet er koordinert inn mot cruise-nettverket, Visit Trondheim og Trøndelag reiseliv. For andre år har MiST hatt tilbud om sommerkortet, som for 500 kr gir tilgang til alle MiSTs visningssteder for to voksne gjennom perioden skolene har ferie. Barn under 16 år går inn gratis i følge med voksne. Det ble solgt 700 kort i 2019. MiST deltar også felles med stand på enkelte større arrangement, som JubaJuba, Kulturnatt og lignende.

8 INNSATSOMRÅDER 2019

8.1 Organisasjonsutvikling

I løpet av 2019 gjennomførte MiST en organisasjonskartlegging av hele virksomheten. Gjennomgangen har som siktemål å skape en mest mulig hensiktsmessig organisering av museumsenhetene, styrke det faglige samarbeidet på tvers og sikre effektiv ressursutnyttelse. En slik kartlegging er ingen fasit, men blir brukt som underlag for videre organisasjonsutvikling i 2020, i samarbeid med ansatte og tillitsvalgte. MiST har også ansatt en ny organisasjonssjef som vil ha særlig ansvar for dette området, sammen med kompetanseutvikling.

8.2 Kompetanse

Den viktigste suksessfaktoren i museumsvirksomhet er den kompetansen, kunnskapen og innsatsen de ansatte legger inn. I 2019 gjennomførte MiST en kompetansekartlegging i hele virksomheten, som vil bli videreført gjennom en kompetanseplan i 2020.

Mange ansatte deltar i kompetansehevede tiltak på eget initiativ, enten i form av interne eller eksterne kurs, nettverk eller andre tilbud. I 2019 har MiST sentralt prioritert første linjetjenesten (resepsjon, butikk ol). Videre har det vært gjennomført intern kursing i bruk av intranett og arkivsystemet 360. Nyansatte har tilbud om å delta i et introduksjonskurs til museumsarbeid generelt og MiST spesielt, og det gis intern opplæring i tilgjengelighet.

Innen bygningsvern deltok hele bygningsvern avdelingen på bygningsverndagene på Røros. Vi vil også trekke fram at to fra Rørosmuseet har deltatt i opplæring i sørsamisk gjennom Aaejege.

8.3 Prosjektorganisering

MiST har en stor andel oppdragsvirksomhet, og større utstillinger og tiltak blir også ofte gjennomført som prosjekt. Det er enkeltpersoner som har både utdanning og erfaring fra prosjektledelse, men vi ser behov for å styrke dette området framover.

9 MUSEUMSBYGG, INVESTERINGER OG STØRRE ARBEIDER

Nybygget på Museet Kystens Arv ble åpnet 22. juni 2017. Bygget er fremdeles ikke helt ferdigstilt da den mangler en hovedutstilling. Det har blitt arbeidet intensivt med denne utstillingen i 2019, og har åpningsdato 14. mars 2020.

På Orkla Industrimuseum er arbeidet med nytt museumsbygg i rute, og anbudsgrunnlaget ble sendt ut i desember 2019.

MiST har siden 2016 arbeidet med kartlegging av museumsbyggene til NKIM og TKM, med tanke på en mulig sammenslåing av museene. Nordenfjeldske Kunstindustrimuseum har et skrikende behov for bedre fasiliteter for samlingsen, ansatte og publikum og byggets dårlige tilstand gjør at museets faste samling nå er lukket for publikum.

Rørosmuseets infrastruktur trenger å oppgraderes parallelt med organisasjonsveksten. I 2019 er det spesielt investert i biler, trucker, traverskran og stillas for å få bedre effektivitet og logistikk i prosessene.

Et topp moderne branneteksjonsanlegg ble satt i drift på Sverresborg i desember 2019, etter 2 år med planlegging og prosjektering. Anlegget består av 7 hybrid domekamera og 2 faste termiske kamera. Det dekker over 90% av museumsområdet på 150 dekar, og gir god kontroll både av bygningsmasse og uteområde både termisk og optisk. Datakommunikasjonen er trådløs, noe som gjør anlegget veldig fleksibelt når det kommer til utvidelser eller flytting av kamera. Branneteksjonsanlegget er tilknyttet døgnbemannet vaktentral (OnsiteSecurity) som verifiserer eventuelle alarmer før brannvesenet kontaktes, noe som vil eliminere falske alarmer.

Nybygget ble åpnet 22. juni 2017. Foto: Museet Kystens Arv

10 PARTNERSKAPSUTVIKLING/NETTVERK

MiST skal være en foretrukket samarbeidspartner for lokale virksomheter og utvikle gode og langsiktige relasjoner med eksterne samarbeidspartnere. Trondheim er en universitetsby og NTNU er derfor en viktig samarbeidspartner ikke bare for Trondheismuseene men alle museene i MiST.

2019 var et godt år for museenes partnerskap/nettverk og samarbeidspartnere. Det er interessant å merke seg at de små museene våre har like store muligheter til å etablere samarbeid og finne partnere som de store – kanskje enda bedre?

10.1 Nasjonale nettverk

MiST har deltakere i følgende av de nasjonale nettverkene opprettet av Kulturrådet:

- Arbeiderkultur (Orkla)
- Bergverksnettverket (Røros, Orkla)
- Herregård (Ringve, Sverresborg)
- Kunst (NKIM)
- Kvinnehistorie (MKA, Sverresborg)
- Kyst- og fiskerihistorie (Kystmuseet)
- Musikknettverket (Ringve, Rockheim)
- Sjøfart (Sjøfartsmuseet)
- Teknologi og industrihistorie (Orkla)
- Tradisjonshåndverk og bygningsvern (MKA, Røros, Sverresborg)

11 TJENESTEYTING, SAMARBEID OG OPPDRAG (UE)

MiST har et ansvar for å drive tjenesteyting til mindre museer utenfor MiST, i regionen. Noe av dette arbeidet ytes fra Utviklingsenheten, og er ofte hjelp til vurdering av samlinger, arkiver, utstillingsbistand eller generell museumsfaglig rådgivning. Vi har i dessuten en samarbeidsavtale med Jødisk Museum om å yte bistand og museumsfaglig arbeid, i 2019 var dette i hovedsak til samlingsforvaltning og prosjektarbeid i forbindelse med JMTs nye utstilling om Holocaust i Trondheim. I 2019 har det blitt ytt bistand/rådgivning til Melhus kommune, Selbu bygdemuseum, Medisinsk museum og Tydal bygdemuseum. I tillegg kommer en rapport om samlingsforvaltning utarbeidet for Rindal Skimuseum som ble en del av MiST 1.1.2020.

MiSTs felles gjenstandskonservator har som hovedoppgave å drive preventiv konservering for alle MiSTs magasiner og utstillinger. Klimaovervåking og skadedyrovåking foregår kontinuerlig, og en kartlegging av magasintilstandene er

under arbeid. Nye skjema vil forenkle prosessen. Konservator har også bistått flere museer (MKA, KMST, MKIM, Rockheim og Ringve) med utstillingsforberedelser, og NKIM med inn- og utlånsdokumentasjon. Det har vært bistand til Norsk radio- og fjernsynsmuseum i Selbu, i forbindelse med dokumentasjon og utarbeidelse av en rapport om museet.

MiST UE har også styreverv i seksjon for samlingsforvaltning og forskning i NMF, deltar i arbeidet med nye etiske retningslinjer for ICOM/NMF. I 2019 avsluttet Stein Adler Bernhoft sitt mangeårige arbeid for ICOM og ICOM Norge. Flere ansatte i UE og i MiST for øvrig har undervisningsoppdrag på ulike fag på NTNU, brukes som sensorer og har ulike verv i fakultet og programstyrer der. Dette er viktige oppgaver som både vedlikeholder nettverket til den enkelte ansatte, og som bidrar til kompetanseutvikling og god kontakt med forskningsmiljøet ved NTNU.

12 ØKONOMISTYRING

Måloppnåelse i 2019

Styringsmål

1. Økonomistyring: MiST skal budsjettere og avsette 1% av omsetningen, slik at MiST gradvis bygger opp sin egenkapital for å redusere økonomisk risiko og bidrar til fremtidig handlingsrom. Målet er oppnådd.
2. Maksimalt 60 % av omsetningen skal gå til personal-kostnader, for å gi organisasjonen mest mulig handlingsrom innen driften. Målet er oppnådd.
3. Nærværspersent: 95 %. MiST skal være en organisasjon hvor ansatte trives. Nærværspersent for 2019 ble 94,1%.
4. Økt egeninntjening på 2%. Målet er oppnådd.

Morselskap. Tall i mill.	2016	2017	2018	2019
Resultat	1 555	1 445	2 182	10 017
Omsetning	245 534	245 333	243 550	256 520
Resultatgrad	0,60 %	0,60 %	0,90 %	3,90 %

Det utvises god økonomistyring i selskapet.
Styringsmål 2: Økt egeninntjening på 2%.

Økonomistyring

Styringsmålene vedtatt av styret gjelder for morselskapet.
Styringsmål 1: Minimum overskudd 1% av omsetningen.

I 2019 hadde MiST morselskap et årsresultat på kr 10,017 millioner. Med en omsetning på kr 256,520 millioner tilsvarer dette 3,9 % av omsetningen. Dette er høyere enn overordnet målsetning om overskudd, og bedre enn budsjett. I 2019 var det budsjettert med overskudd på kr 0,078 mill. Dette er noe lavere enn styringsmålet, da det var avsatt ressurser til nødvendige vedlikeholdstiltak.

Utvikling i resultat de fire siste årene.

Morselskap. Tall i mill.	2019	2018	Endring	i %
Billettinntekter	17,2	15,7	1,5	9,6 %
Butikk	5,8	5,8	0	0,0 %
Varer og tjenester	6,6	6,1	0,5	8,2 %
Gaver, sponsor	8,1	8	0,1	1,3 %
Andre egeninntekter	19,5	18,8	0,7	3,7 %
Andre off. tilskudd 1)	24,2	29,1	-4,9	-16,8 %
Sum	81,4	83,5	-2,1	-2,5 %
Netto finansposter	3	1,3	1,7	130,8 %
Sum inntekter	84,4	84,8	-0,4	-0,5 %

Egeninntekter defineres som sum inntekter unntatt ordinært offentlig driftstilskudd og øremerkede investeringstilskudd.

Egeninntekter fra billett viser en økning på 9,6% fra 2018 til 2019. Butikkomsetningen har ikke økt. Inntekt fra varer og tjenester viser en økning på 8,2%. Gaver og sponsorinntekt viser en liten økning på 1,3%, og andre egeninntekter på 3,7%. MiST har mottatt 16,8% mindre i andre offentlige tilskudd i 2019 enn i 2018.

Posten omfatter Klima og miljødepartementets (KLD) overføring til ivaretagelse av Statens eiendommer på Røros. Ellers inneholder posten omsøkte midler fra bla. Norsk Kulturråd og Riksantikvaren, samt departement utenom Kulturdepar-

temetet. Dette utgjør en betydelig finansieringskilde for MiST, samtidig er dette utføring av samfunnsoppgaver hvor det legges ned store ressurser (personal/driftsmidler) for å få gjennomført. Reduksjon i tilskudd gjelder hovedsakelig en avtalt endring av KLD's overføringer ang statens eiendommer på Røros.

En del av MiST's omløpsmidler er plassert i obligasjonsmarkedet for å gi bedre avkastning enn ordinær bankplassering. I 2019 har dette gitt en god avkastning. Netto finansposter viser en økt inntekt på 130% fra 2018 til 2019.

1 VEDLEGG TIL ÅRSRAPPORT

Detaljert rapport fra alle museer. Rapportene er noe redigert. Nummereringen viser til overskriftsnummer i hovedteksten. Flere tabeller kan høre til samme hovedoversikt.

3 SAMFUNNSROLLE

TILTAK OG PROSJEKTER – SAMFUNNSROLLER

Museet Kystens Arv (MKA)

- Klimautfordringer og miljøspørsmål tas opp i utstillinga «Håp for Havet?» der skoleelever får praktiske og teoretiske oppgaver om klimautfordringer og plastforurensing. Gjennom arbeidsoppgavene i utstillinga kan alle, barn, unge og voksne, skrive på lapper om hva de tenker om plasten i havet, hva de drømmer om i framtida osv. Disse lappene videresendes til Norges klimaminister. Alle oppfordres også til å merke bildene på Instagram med #håpforhavet når de gjør noe riktig for miljøet. I arbeidet med den nye hovedutstillingen «Båt og bærekraft» som åpnes i mars 2020, har vi hatt fokus på gjenbruk og bærekraft, både i bygging av utstillingen og i utstillingens fortellinger.
- MKA har stor bevissthet rundt ansvaret som forvalter av naturressurser gjennom vår deltakelse i skogsarbeid og i trebåtbygging.
- Museet har vært en arena for både Den norske kirke og Humanetisk forbund i 2019 med feiring av henholdsvis St.Hans og Solsnu.
- Museet har tatt imot ungdom på jobbtrening, tilbud til voksne med lav arbeidskapasitet (restverdi), et dugnadstilbud 1 dag i uka for alle som ønsker det
- Et fast tilbud om språktrening og innblikk i norsk kultur via Trondheim voksenopplæring, arrangering av roregatta for alle skolene i kommunen med fokus på integrering og inkludering på tvers av skolene og klassene.

Nordenfjeldske kunstindustrimuseum (NKIM)

- NKIM har tematisert konflikt i utstillingen Hannah Ryggen Triennialen. Kunst og aktivisme kjennetegner Triennialens profil. Gjennom Triennialens program med utstillinger, filmvisninger, performanser, litteraturprogram og foredragsserie har publikum blitt kjent internasjonale kunstnere som belyser ulike konflikter i verden.
- Museet samarbeider med Malvik kommune om språkpraksis for innvandrere.

Orkla Industrimuseum (Orkla)

- Fotoutstillingen «Trollheimen – og de som levde der». Om sørsamenes bruk av området.

Ringve Musikkmuseum (Ringve)

- Ringve jobber med å forbedre tilbudet til svaksynte og tegnspråklige. Omvisningene kan også tilrettelegges for personer med demens, og vi har tidligere hatt egne musikalske stunder/allsang for denne brukergruppen. Dette skal tas opp igjen høsten 2020.

Rockheim

- Omvisninger og tilbud til grupper med ulike behov for tilpasning: Voksenopplæringen, Vaskeriet (tegnspråklig treffsted for døve, døvblinde og tunghørte), Asylsøkere fra Hero mottak, Handikapforbundets ungdom.
- Husker du- da rocken kom til Norge – formidlingstilbud til helse- og velferdssentre (dialog, sang og spill)
- Samarbeid med Trondheim Pride. Spesialomvisning: Med skeivt blikk på populærmusikken
- Soli Deo Gloria – utstilling og formidling om populærmusikk og kristendom
- Samarbeid med Kriminalomsorgen Region Nord, Trondheim fengsel: Band i fengsel. Musikkhistorie, bandinstruksjon og øvingskvelder.
- Samarbeid med Dans-IT: Innefra og ut (Teater bak murene). Forestillingen på Tunga kretsfengsel var åpen for publikum og var utsolgt.
- St. Olavs hospital – kvinne-barn-senteret: Formidlingstilbud i form av dialog, samspill og «krasjkurs» i ukulele (fokus på barn).

Rørosmuseet

I 2019 har mye av museets aktivitet vært konsentrert rundt formidling av verdensarv og forvaltning av sentrale verdier i verdensarvområdet. Spesielt bør nevnes:

- Ny verdensarvutstilling åpnet i september.
- Utarbeidet forvaltningsplan for eiendommene etter Kobberværkets konkursbo i samarbeid med Statsbygg, -en plan som handler om å ivareta verdensarvverdier, forurensing fra eiendommen, besøksforvaltning, bygningsvern og kulturlandskapspleie.

- Bidratt i å utarbeide forvaltningsplan for verdensarvområdet i samarbeid med verdensarvkoordinator.
- Bidratt i planarbeid for vannregion Glomma, (tett knyttet til forurensingsproblematikk fra gruveområdene)

Sverresborg

- DKS tilbud til 6. klasse våren 2019 er «samisk». Et dramatisert skoletilbud. En skoletime fra århundreskiftet-fornorskning og undertrykking av samisk kultur.
- I 2019 ble prosjektet «Solheim» gjenopptatt. Solheim består av et fullt møblert hjem og en stall for en «reisende» familie. Gjennom å overta og gjenreise bygningene på Sverresborg vil vi ha mulighet til å forvalte og formidle de reisendes kultur og historie.
- Innvandrere/flykninger: Norskopplæring i regi av kommunen og Røde kors er faste brukere av Sverresborgs formidlingstilbud, spesielt mange deltok i formidlingsopplegg i norske juletradisjoner gjennom tilbudet «Vårres jul?».
- Frivillige: Sverresborgs venneforening gjør et viktig arbeid for museet. «Liv i husan» der frivillige er statister og «befolker» områdene i sommersesongen og ved arrangementer, de bistår også i skoleopplegg. Gruppen er stort sett pensjonister som selv har stort og positivt utbytte av samarbeidet.
- Tilpasset arbeidsliv: «Aktiv i bedrift» er et prosjekt eid av kommunen som legger til rette for at mennesker med ulike utfordringer skal ha en meningsfull arbeidsdag i en bedrift der de kan bidra.
- Arbeidstrening i regi av Escala/Prima i publikumsavdelingen.

Kystmuseet i Sør-Trøndelag (Kystmuseet)

- Kritisk formidling av moderne havbruk. (klima, konflikt, demografi)

Sjøfartsmuseet

- Utviklingen og arbeidet med den nye utstillingen «Fra seil til damp» som ble åpnet ved museet høsten 2019, er tematisk innrettet på en slik måte at man kan stille kritiske spørsmål til miljøutfordringer til blant annet hurtigrute- og cruisetrafikken. I tillegg er et av rommene i denne utstillingen viet «Sjøfolk i krig» og her er det mange vinklinger til både hvordan sjøfolk ble tatt imot i Norge etter krigen, hvordan vi tar imot de som har vært i krig i dag, posttraumatisk stressyndrom (PTSD) og andre traumerelaterte sykdommer som man tidligere ikke snakket om og dermed heller ikke satte ord på.

Norsk Døvemuseum (NDM)

- Ny utstilling med bredere formidling: mer taktilt og flere historier for enda flere målgrupper.
- Tegnspråk i Kulturnatt: samarbeid med organisasjoner og museer om å lage en egen løype for tegnspråklige under arrangementet Kulturnatt i Trondheim.

Trondheim Kunstmuseum (TKM)

Museet har innledet et langsiktig arbeid med fokus på å nå og utvikle nye publikumsgrupper. Det er grunnfestet i flere aspekter ved museets virksomhet:

- Deltakelse i Vitenskapsfestivalen 2019, samarbeid med NTNU helse om å bestille og utstille nye kunstverk om temaet autoimmunitet og antibiotikaresistens. Grenselandet mellom kunst og forskning er vitalt, og denne arbeidsområdet videreføres i kommende utstillinger som Beyond Measure (2020) med flere.
- Utvikling og åpning av sommerinngang mot Nidarosdomen (samarbeid med nærliggende institusjoner, utvikling av byrom og henvendelse til nye publikumsgrupper.) Inngang med rullestolrampe.
- Utarbeidelse av et program med utstillinger i årene som kommer med et sterkere fokus på samfunnsaktuelle spørsmål, museet skal være åpent og aktuelt og løfte problemstillinger. En rekke formidlingstiltak svarer også på dette punktet:
- Samarbeid med Redd barna «Barnas inn»/Trondheim kommune om friplasser på Kunstcamp (ferietilbud for barn mellom 9-13 år).
- Grupper fra voksenopplæringen med innvandrere på norskopplæring.
- Åpen barnehage, i samarbeid med frivillighetssentralen har tilbud om gratis inngang og verksted.
- Samarbeid med St. Olav hospital, formidlere fra museet til langtidssyke barn.
- Babyomvisninger startet opp i 2019.

Utviklingsenheten (MiST UE)

- Ledet den norske delen av prosjektet «TANDEM» (avsluttet november 2019)
- «The Nordic Academy for Volunteer Management» (Nordplus-prosjekt) Formålet med dette nordiske prosjektet er derfor å utvikle en kurspakke for ledelse av frivillige i museene. Prosjektet startet 1.09.18 og vil være avsluttet 30.09.20
- Prosjektutvikling «Alle på museum 2020» (2020-21)
- Leder arbeidsgruppe «bruk, arkivarbeid og digitalisering» i utviklingen av nye ICOM etiske retningslinjer
- Arrangør for seminaret «Etikk og muntlige kilder» i regi av seksjon for forskning, NMF
- Prosjektledelse ny utstilling på NDM (åpnet juni 2019)
- Prosjektledelse ny utstilling på KM (åpnes mars 2020)

3.1 UNIVERSELL UTFORMING

UNIVERSELL UTFORMING - BYGNINGER

MKA

- Det nye publikumsbygget fra 2017 har lett tilgjengelige utstillinger, kafé, butikk, skranke, auditorium, toaletter, og har heis til 2.etg og lav informasjonsskranke.
- Uteområdet og båtbyggeriet er delvis framkommelig med f.eks. rullestol.
- Turstier og parkområde er også godt tilrettelagt for funksjonshemmede med tanke på benker, hvileplasser og framkommelighet.
- Den nye hovedutstilling som er under arbeid oppfyller krav til rollestoltilgang.
- Inngangspartiet i publikumsbygget har også egen infoskjerm. På museumsområdet fins også en fiskeplass lett tilgjengelig for alle.

NKIM

- Publikumstilgjengelig arealer har trinnløs adkomst, løfteplattform til alle etasjer og HC-toalett for publikum. De ansattes arbeidsteder, kontorfløy, magasin og bibliotek møter ikke krav til universelt utformet.

Orkla

- Har tilrettelagt så langt det lar seg gjøre i Gammelgruva og på Thamshavnbanen.
- I Informasjonssenteret er det tilrettelagt for alle.
- Universell utforming er vektlagt i arbeidet med nybygget.

Ringve

- Wesselbygningen (fredet): Generelt dårlig tilrettelagt. Steintrapp inn til Barnas Ringve. Høye dørterskler og smale ganger og dører.
- Hovedbygningen (vernet): 1. etg er god tilrettelagt for rullestol, 2. etg har kun tilgang med trapp.
- Forøvrig har museet god fysisk tilgang til sine utstillinger, kafé og konsertsal. Teleslynge for hørselshemmede er montert i resepsjonen.

Rockheim

- Bygg og utstillinger er tilrettelagt for rullestolbrukere og har to rullestoler til utlån.
- Det planlegges for ledelinjer i vestibyle og hovedutstilling.

Rørosmuseet

- Rørosmuseet er i hovedsak universelt utformet i de ikke-antikvariske bygningene.
- Vi har et pågående prosjekt sammen med Statsbygg for å kvittere ut en del restanser. I 2019 er følgende prosjekter gjennomført:
 - Montert mere utebelysning på Kloppa/Smelthytta og i Kurantgården
 - Montert mere takbelysning i trapperom i Kurantgården- kontorbygg
 - Montert håndlist i trapp til 2. etg. i kontorbygg
 - Innkjøpt mobile rullestolramper for adkomst i Kurantgården: til Hjul- og Belgmakerstuggu, Antikvarisk Verksted og Raugarasjen
 - Nettjenestene til Rørosmuseet er universelt utformet, bl.a. nettstedet www.verdensarvenroros.no som ble lansert i 2018.

Sverresborg

- Tilkomst til publikumsbygget og temporære utstillinger er god for alle grupper.
- Inngang til hovedutstillingen er ikke optimal for bevegelsehemmede. Døren inn til utstillingen i underetasjen er ikke automatisert.
- Belysning i hovedutstilling er mørk.
- De antikvariske byggene som er Sverresborgs hovedattraksjon, er ikke tilrettelagt for funksjonshemmede. Uteområdene er tilgjengelig, men noe bakker og grove grusstier vil begrense fremkomsten for f.eks. rullestolbrukere.

Døvemuseet

- God tilgjengelighet til bygget og utstillingen som er laget etter prinsipp om tilgjengelighet for alle. Har også taktilt kart/modell av bygget.

Kystmuseet

- Heis og rullestolrampe til våre faste utstillinger i Fillan.
- Heis til utstilling på Sandstad. Tilbud igjennom visningsanlegg er ikke tilrettelagt for funksjonshemmede. Det jobbes med nye løsninger for tilnærmet universell utforming også på dette feltet

Sjøfartsmuseet

- Utstillingen i 1.etg er tilgjengelig for rullestolbrukere.
- Museet mangler heis til 2.etg.
- Området inn til museet er avstengt med bom, og det er ikke mulig å parkere nært museet dersom det ikke avtales på forhånd.

TKM

Museet har en utfordrende situasjon på grunn av eldre verneverdige bygninger. Situasjonen er tilfredsstillende i underavdelingen TKM Gråmølina, men hovedavdelingen TKM Bispegata har noen utfordringer, selv om bygget er godkjent er det ikke optimalt. Det gjelder flere ting: adkomst til bygget, transport mellom etasjene, fri ferdsel mellom resepsjon og deler av utstillingsrommene, toalettfasiliteter, mm. For å oppnå tilfredsstillende status på universell utforming i TKM Bispegata er det på sikt ønskelig med ny personheis og tilpasset toalett. Behov for personheis er meldt inn til MiST v/ utviklingsenheten. Tiltak i 2019: Etablering av inngangsparti for sommersesongen på museets bakside mot Nidarosdomen. Inngangspartiet gir god og terskelfri inngang for rullestolbrukere med rampe som strekker seg til Kongsgårdsgata. Tiltaket er midlertidig, men er vedtatt forlenget til sommersesongen 2020.

MiST UE

- Kurs i tilgjengelighet for deltakere i MiSTs markedsgruppe
Rådgivning for prosjekter/museer om utforming

3.2 TILGJENGELIG FORMIDLING

TILGJENGELIG FORMIDLING – TILRETTELEGGING AV MUSEENES INNHOLD.

MKA

- Museet har mye taktilt innhold, spesielt i båtbyggeriet.
- Dette vil også bli inkludert i den nye utstillingen med mange taktile elementer, og noe informasjon vil være tilgjengelig på braille.

NKIM

- Museet tilbyr tilrettelagte omvisninger ved behov. Innhold og tilbud er ellers tilrettelagt slik at det tilpasses alle besøkende ved hvert enkelt arrangement.
- Museet mangler tilpassede lydforhold i rom og oppholdsareal. Bakgrunnsstøy, for eksempel fra tekniske installasjoner reduserer muligheten for å oppfatte tale.
- Museets Hannah Ryggen sal som også fungerer som foredragssal mangler teleslynge.

Orkla

- I nye utstillinger følges retningslinjer slik at tekst skal være best mulig å lese

Ringve

- Alle omvisningene kan tilrettelegges for bevegelsehemmede, og Ringve jobber med å forbedre tilbudet til svaksynte og tegnspråklige. Ringves omvisninger kan også tilrettelegges eldre og personer med demens, og vi har tidligere hatt egne musikalske stunder/allsang for denne brukergruppen. Dette skal tas opp igjen høsten 2020.

Rockheim

- Ingen faste tilbud, men museet har god kompetanse og erfaring med å tilrettelegge omvisninger/opplegg på forespørsel – i 2019 for døve, autister fra spesialklasser og psykisk utviklingshemmede. Erfaringer fra arbeid i TANDEM-prosjektet med tilrettelegging av innholdRØRO• Mye av formidlingen kan tilpasses ulike gruppers behov.Sverresborg

- Ingen faste tilbud, men formidling kan tilpasses blant annet tegnspråkbrukere. Ansatte på Sverresborg deltar i perioder i formidlingen på Døvemuseet, og har erfaring med bruk av tegnspråktolkning av omvisninger.

Døvemuseet

- Døvemuseet driver aktiv utvikling og eksperimentering med tilrettelegging av formidling av innhold, både omvisning,

utstilling og pedagogiske tilbud. Både digital teknologi, taktile objekter (dubletter, 3Dmodeller), lettlest norsk og synstolkning blir tatt i bruk i formidling, kommunikasjon og læring.

- Erfaringer fra Døvemuseet deles i hele organisasjonen.

TKM

Museet er i dialog med Døvemuseet for å tilby tegnspråksassisterte omvisninger til hørselshemmede. Mot slutten av 2019 ble TKM med i TANDEM – og vil utnytte dette nettverket framover.

MiST UE

- I rollen som FOU-enhet har UE flere tiltak som utvikler organisasjonens tilbud om tilrettelagt formidling. Det holdes kurs i tilgjengelig formidling, rådgivning i utstillings- og formidlingsprosjekter, utforming og ledelse av prosjekter som EU-prosjektet TANDEM og Kulturrådstøttede Alle på museum 2020. Noen av tiltakene er rettet mot enkeltmuseer, andre har deltakelse fra alle museene i MiST.

4 FORVALTNING

4.1. NØKKELTALL (DETALJERT DIGITALISERING OG SAMLINGSUTVIKLING)

REGISTRERING, DIGITALISERING OG TILGJENGELIGGJØRING AV SAMLINGER OG ANLEGG.

MKA

Museet registrerer og tilgjengeliggjør godt over 10% hvert år i henhold til målkrav. MKA har 1 ansatt som bruker 20% av arbeidstiden til dette arbeidet. I arbeidet med den nye hovedutstillingen er det gjort et stort stykke registrerings- og dokumentasjonsarbeid som ble lagt i Primus og publisert på DigitaltMuseum.

NKIM

Museet henger etter på registreringen. Til nå det digitalisert rundt 9 % av samlingen, men antall objekter publisert på DigitaltMuseum er lavere.

Orkla

Orkla har i samarbeid med IKA arbeidet med ordning og tilgjengeliggjøring av Salvesen & Thamsarkivet, og har i tillegg publisert en god del på DigitaltMuseum. Digitalisert bilder (ca 500) i samarbeid med Meldal historielag.

Ringve

Har i år etterregistrert rundt 300 foto, og har arbeidet med lisensiering av foto for publisering på DigitaltMuseum. Ved slutten av 2019 var 1022 foto publisert her, mot 330 ved starten av året. 756 av disse er registrert med fri lisens. Arkivene Heggisamlingen, Ranumsamlingen og Manuskriptsamlingen har blitt ordnet, delvis digitalisert og katalog er tilgjengelig i Asta. Digitalisering ble prioritert i påvente av publisering på Digitalarkivet.

Rockheim

Museet har brukt ca et halvt årsverk på registrering og tilgjengeliggjøring av samlinger. Rockheim engasjerer fotograf for digitalisering ca 1-2 ggr årlig. I 2019 har ett større inntak vært ca 500 musikk- og konsertplakater fra Torger Flatland Musikkproduksjon (Skien), disse er digitalisert, registrert og publisert på Digitalt Museum. Foto og digitalt født materiale som tas inn i samling registreres i egen cms i påvente av at tilsvarende system utvikles hos KulturIT. «Nytt til samlingen» og samlingsrelatert formidling tilgjengeliggjøres regelmessig på nett- og Facebook-sider, noe som ofte skaper stor aktivitet og informasjonsutveksling følgere imellom. Tilvekst av privatarkiv og audiovisuelt materiale overføres Nasjonalbiblioteket for digitalisering og bevaring.

Røros

Rørosmuseet har gjennom flere år drevet opprydding og revisjon i reg.systemene for samlinger og anlegg. Dette gjør at enkelte tall kan avvike fra tidligere registreringer. Digitalisering og registrering av samlingene pågår, med fokus på kvalitativt gode registreringer. Alle bygninger og anlegg er i 2019 registrert i Primus.

Sverresborg

Sverresborg jobber aktivt med registrering og publisering fra samlingene på Digitalt museum, med over 80.000 gjenstander, foto og bygninger tilgjengelige der.

Sjøfart

Høsten 2018 og våren 2019 ble det gjennomført flytting av endel gjenstander fra Sjøfartsmuseets loftslokaler i Slaveriet til

Dora. Mange gjenstander ble rengjort, og registrert og fotografert, og lagt ut på DigitaltMuseum. Dette var gjort mulig via ekstra midler til samlingsteamet. Det gjenstår noe arbeid med dette.

NDM

Et mindre antall gjenstander ble etterregistrert i forbindelse med nedtak av gammel utstilling på Døvemuseet. Inntaket av gjenstander knyttet til blindeskolene ble ferdig registrert og publisert på Digitalt museum i 2019. Arbeidet ble finansiert med støtte fra Thoning Owesens Legat, og noe gjennom MiSTs samlingsteam.

KM

Kystmuseet har flyttet tre større samlinger (totalt 329 objekter) til felles magasin på Dora, alt rengjort, registrert i Primus og publisert på Digitalt Museum, med unntak av den siste samlingen som mangler foto. I tillegg er 22 objekter etterregistrert/revidert. En mindre samling (30 objekter) er under vurdering for inntak/deaksjon.

TKM

Arbeidet med grunnleggende registrering har kommet langt, men tilfredsstillende digitalisering med avfotografering og tilgjengeliggjøring på hjemmesider/digitalt museum er fremdeles et godt stykke unna. Ressurser til fotografering og oppfølging/publisering er knappe. En større runde med revisjon av registreringen er også ønskelig. Målet for 2020 er

- Prioritere publisering av samlingen på museets nettsider, i tillegg til DigitaltMuseum
- Starte arbeidet med ny og revidert trykt katalog
- Starte et prosjekt med gjennomgang av museets skulptursamling

SAMLINGSUTVIKLINGEN SISTE ÅR. STØRRE ENDRINGER I TOTALTALL

MKA

Museet har en styrt innsamling og har av den grunn generelt hatt en lav tilvekst. Flere objekter er etter en vurderingsprosess klare for avhending. MKA har som mål å få ryddet opp i de uregistrerte gjenstandene. MKA har vært på seminar om avhending og har som mål å få startet en avhendingsprosess bl.a. ved å få det inn på handlingsplanen for 2020-23. Årsaken til en økning med over 100 gjenstander tilvekst i 2019 er at opprydding av samlinga allerede har begynt. Et gammelt lager for gjenstander måtte tømmes. Flere gjenstander fra dette lageret ligger klare for avhending i 2020. Museet har tatt inn 2 klinkbygde båter i samlinga i 2019. Den ene var en båttype kombinert med størrelse som museet lenge har vært på utkikk etter (åfjordsfiring). Museet mangler denne størrelsen i åfjordsbåtssystemet. I tillegg hadde båten et hus midt på. Slike fins ikke mer. Båten er fra 1880. Museet gikk aktivt ut og kjøpte denne båten. Den andre båten var etter skysskaren Ole Kvithyll som skysset folk ut til rutegående skip langs Trondheimsfjorden. Det er viktig å presisere at MKA også har takket nei til båter i 2019 etter vurderinger gjort av museets inntakskomité.

NKIM

Innsamling er så og si begrenset til inntak gjennom Innkjøpsfondet for norsk kunsthåndverk. Ordningen fortsetter dokumentasjonen av norsk kontemporært kunsthåndverk. Som sådan representerer inntakene en relativ helhetlig kontinuitet for samlingen. Deler man opp samlingen i mindre spesialsamlinger kan nok de oppleves som mer fragmenterte. Det har også vært noe inntak av samtidsdesign gjennom museets egne fonds men disse inntakene har ikke noe basis i en vedtatt innsamlingsplan eller strategi. Dette skyldes hovedsakelig at museet ikke har en innsamlingsplan på plass. Mangel på oppbevaringsplass og utstillingsgallerienes dimensjoner er også med på å begrense hvilke typer objekter som kan innlemmes i samlingen.

Orkla

Vi er godt fornøyd med arbeidet med arkivet. Vi har mottatt flere nye interessante bilder knyttet til Thams-familiens historie.

Ringve

Tilvekst på 17 objekter. Lite musikkinstrumenter, mye tilbehør (kasse, munnstykke mm). Et maleri og et møbel. Et større instrument, hammerflygel. En god del av de vedtatte inntakene for året har ikke blitt registrert enda, og telles derfor ikke med på statistikken, disse telles med i 2020.

Rockheim

Musikk- og konsertplakater er en viktig del av populærkulturen og er et satsningsområde med tanke på innsamling og utvikling. Ovennevnte plakatsamling fra Flatland er derfor et viktig tilskudd.

Samlingsutvikling 2019-2022:

- Samtid: I forbindelse med oppgradering i hovedutstillingen – Tidstunnelen – skal det i 2020 bygges et nytt «Millennium rom», som prioriterer årene 2000-2020, i hovedsak digitalt født materiale.

- Fankultur. Innsamling, forskning og utstillingsproduksjon knyttet til materiale fra privatsamlere, fanklubber, merch og kommers rundt artister og band (materiale rundt Wenche Myhre og Drama/Creation innkommet i 2019). Enkelte samlinger som kom til i museets prosjektperiode bør revideres med tanke på avhending eller tilbakelevering. En del samling bestående av kostymer er tatt inn som deponi på ugunstige betingelser. For øvrig, er det generelt flere restanser – også med tanke på kassasjon.

Rørosmuseet

har gjennom flere år arbeidet med en revisjon av samlingene. Inntak til museet er derfor forsøkt redusert inntil bedre oversikt over samlingene foreligger. Registrering og samlingsarbeid er i stor grad knytta til restanser og rydding i eksisterende samlinger. Det er lagt stor vekt på å bedre tilgjengeligheten og oversikten over samlingene. Ev. tilvekst til samlingene forutsetter god dokumentasjon.

Sverresborg

Den største enkelttilveksten består av en historisk samling fra speidere i Trøndelag. Samlingsutviklingen på Sverresborg kjennetegnes i 2019 først og fremst av overtakelse av fotograf Schrøders portrettarkiv med rundt 2 000 000 foto.

Kystmuseet

Arbeidet med samlingsutviklingen for Kystmuseet har fulgt en god trend fra 2018. Arbeidet har vært preget av stabilitet og godt samarbeid mellom de ansatte på Kystmuseets avdeling på Dora og på Hitra. Vi har fulgt de gjeldende instruksjoner i henhold til standarder og rutiner. Vi har en inntakskomite som har hatt 4 møter gjennom året. Her har vi behandlet 34 saker. En del av sakene har vært rydding fra tidligere år.

Samlingsforvaltningen hos Kystmuseet må sies å være i en god prosess, til tross for flere små stillinger og spredte lokaliteter. Mye arbeid gjenstår før vi får en god nok oversikt over samlingen, men vi er godt i gang. Alle har lagt godviljen til for å få et godt samarbeid og få jobben gjort.

TKM

Samlingen har vokst beskjedent, men i henhold til museets policy for samlingsutvikling. Ni verk har kommet til, fire av disse er arv/donasjoner. Det arbeides med å rydde opp i eldre avtaler med langtidslån til og fra museet, dette er et omfattende arbeid som er utfordrende på grunn av manglende dokumentasjon og tidligere tiders sviktende rutiner for arkivering og oppfølging.

4.2 MAGASINFORHOLD

OPPBEVARINGSFORHOLD OG TILSTAND FOR SAMLINGER OG ANLEGG

MKA

Museets nye publikumsbygg fra 2017 inneholder 2 publikumstilgjengelige magasiner. Det ene er en båthall som ble åpnet i 2017, det andre er et magasin for smågjenstander. Arbeidet med dette magasinet ble påbegynt i 2019 med rengjøring og

registrering. Begge disse publikumstilgjengelige magasinene har optimale forhold. Den samlingen som skal inn i det lille magasinet er nå oppbevart på lager som er lite tilfredsstillende. I tillegg leier MKA 2 lagerbygg til båter og gjenstander. Det er ikke tilfredsstillende lokaler. MKA har som et ønskemål å få ned antall lagerlokaler. Mye vil ordne seg etter en avhendingsprosess og at det nye lille magasinet i publikumsbygget vil bli tatt i bruk.

NKIM

Oppbevaringsforhold i magasin er kritisk dårlige. Dette skyldes at samlingen har vokst seg for stor i forhold til bygningsmassen, men også at magasinene og de inventarløsninger som er der ikke egner seg. Det er heller ingen klimakontroll eller tilpassede klimasoner som gjør det mulig å stabilisere samlingen. Museet leier et eksternt magasin på DORA sammen med Ringve Museum. Dette er passivt magasin med gode inventarløsninger men løser likevel ikke plass- og klimaproblemene for samlingen i sin helhet. I tillegg er bygningsmassen av så dårlig kvalitet at størsteparten av de permanente utstillingene nå er stengt for publikum. Dette skyldes fuktskader og den opprinnelige brannsikringen med asbest.

Orkla

Har satt opp telt over kisivognene på Thamshavnbanen.

Ringve

Magasin forhold både på Dora og Ringve er relativt bra, men vi mangler mottaksrom og gode mottaks prosedyrer begge steder. Mindre utbedringer foretas fortløpende. Det ble lagt arbeid i å utarbeide og følge opp en bevaringsplan på Ringve, som avdekker forbedringsbehov innen bevaring på Ringve. I følge Benchmarks tilfredstillende Ringve ca 60% av kravene innen bevaring på grunnleggende nivå (se skjema nede). Det finnes en god del forbedringspotensial for å strekke seg til 100% av det grunnleggende kravet og etter det til god og til best nivå.

Forbedringer i 2019:

- Sårbare objekter fra blåsinstrumentsamlingen ble rensert og flyttet til et nyetablert tørt magasin (kjellermagasin).
- magasinforhold, kontroll og styring av klima, lys har blitt forbedret
- Mistanke om mugg på magasin (Dora) ble utredet i undersøkelse og rensetiltak gjennomført
- Tilstanden for en del av samlingen har forbedret seg gjennom aktive konserveringstiltak (selvspillende musikkinstrumenter)

Framtidige oppgaver:

- For å få en fullstendig oversikt over samlingenes bevaringstilstand av samlingene må konserveringsmodulen i Primus utvikles. Når et brukbart verktøy tilstede, kan bevaringstilstanden av samlingene dokumenteres.
- Det bør fokuseres mere på katastrofeberedskap igjen.
- Arbeidet med konservering og konserveringsdokumentasjon bør styrkes og det bør lages en konserveringsplan.
- Renhold av magasin/arkiv og rutiner for rydding kan forbedres.

Rockheim

Gode oppbevaringsforhold. Ingen endringer hverken i magasin på Dora eller magasinrommet på Rockheim. Museet behøver tekstilkonservatorkompetanse for å gjennomgå tilstanden til kostymer, tekstiler, merch m.m.

Røros

Oppbevaringsforholdene for Rørosmuseets samlinger er blitt forbedret de siste åra, og de største utfordringene framover blir ivaretaging/oppbevaring av store gjenstander knytta til de teknisk-industrielle kulturminnene. Kartlegging av teknisk-industrielt løstøre pågår, og har så langt ført til langt bedre oppbevaring og registrering av materialet.

Sverresborg

- Oppbevaringsforhold for gjenstander og anlegg på Sverresborg er varierende.
- Oppbevaring av nedpakkede bygninger er ikke tilfredsstillende.
- Oppbevaringsforhold for fotografier er meget gode.
- Oppbevaringsforhold for gjenstandssamlinger er meget gode for en fjerdedel av samlingen. Andelen påvirkes av at museets hovedmagasin ble utsatt for muggsopp i 2016 og er ikke rensert/sanert pr- 1.1.2020. Rensing av gjenstander og flytting til andre magasin er igangsatt.

Sjøfart

Forbedring for deler av samlingen som ble flyttet fra uegnede lokaler på museet til gode forhold på Dora.

KM

Den største forbedringen for samlingen ved Kystmuseet på Hitra er flyttingen av objekter fra lager på Dolm. Rundt 30 objekter ble flyttet til Dora i november og er klare for rengjøring og gjennomgang. En del objekter står igjen, men det har

blitt gjort utbedringer av lokalitetene og mye som er igjen er klassifisert som rekvisitter. En runde til vil bli gjennomført ilt våren 2020. Ellers vil vi betegne magasinforholdene tilfredsstillende både på Fillan og Dora.

TKM

Oppbevaringsforholdene til samlingene er ikke tilfredsstillende. Samlingene er fordelt på flere magasiner:

- Nærmagasin i Bispegata:
 - a) malerimagasin akseptable klimaforhold, men for lite plass.
 - b) grafikkorridor: ikke tilfredsstillende, vannrør i taket
 - c) grafikkmagasin ikke tilfredsstillende, fuktinnslag fra kjellervegger
 - d) skulpturmuseum ikke tilfredsstillende innredning, lite plass og fuktinnslag fra kjeller.
- Fjernmagasin på Dora: Ikke tilfredsstillende innredet (dårlig tilpassede hyller og skyvereoler, mangler sluse, osv) og for liten plass. Konklusjon: TKM har prekært behov for større og bedre utstyrte magasiner.

4.3 SAMTIDSDOKUMENTASJON

MUSEETS ARBEID MED SAMTIDSDOKUMENTASJON (KUD)

MKA

MKA utfører samtidsdokumentasjon av immateriell kulturarv ved segling og trebåtbygging.

NKIM

Museet arbeider for å dokumentere samtidens kunsthåndverk og design gjennom innsamling til våre samlinger.

Dette sikres gjennom deltagelsen i Innkjøpsfondet for norsk kunsthåndverk samt enkeltinnkjøp av nyere internasjonal design og kunsthåndverk. Tilveksten fra fondet er stabilt, mens innkjøpene av internasjonale verker begrenses av en stram økonomi.

Rockheim

Det meste av Rockheims dokumentasjon og kunnskapsutvikling er knyttet til samtid. Samtiddokumentasjon vil være hovedfokusområde i 2020 både i forbindelse med oppdatering i hovedutstilling og tema for samtlige fire utstillinger i Rockheim Galleri. Det ble i 2019 opprettet en ekstern fokusgruppe (alder 20-25 år) som samarbeider med museet om innholdet i nytt Millenniumrom. Arbeidet fortsetter i 2020

Røros

Museet jobber med en plan for et systematisk arbeid med samtidsdokumentasjon, det være seg innsamling av gjenstands- og fotomateriale eller dokumentasjon gjennom fotografering, intervju o.l. I 2019 har museet overtatt en større stolsamling fra FLOKK, en av hjørnesteinsbedriftene på Røros. Samlinga dokumenterer HÅGs produksjon fra oppstart og fram til i dag.

KM

Kystmuseet på Hitra har et nasjonalt ansvar for å ta vare på historien om fremveksten av den moderne havbruksnæringen, i tid kan dette regnes som samtidsdokumentasjon. Her har vi per i dag 220 hm arkivmateriale om havbrukets oppstart og fremvekst fra 1970 og frem til i dag. Materialet gjennomgås og grovsorteres av en av arkivskaperne, men er antatt bli klart for overføring til SAT våren 2020.

- Museet arbeider med flere mindre samlinger fra pionertiden i havbruksnæringa Dette er gitt til museet fra flere aktører, blant annet Veterinærinstituttet. Alt er relatert til havbruksnæringens tidlige år.
- Museet har også to store fotosamlinger fra anerkjente fotografer som har dokumentert havbruksnæringen fra oppstarten og frem til 200-tallet. Her er personell fra Kystmuseet i full gang med registrering og publisering på Digitalt Museum. Vi mangler gjenstandsmateriale fra havbruket fra 2000 og frem til i dag. Likeså ser vi at vi har et klart potensiale for å dokumentere den store befolkningstilveksten fra mange land.

TKM

Trondheim kunstmuseum presenterer hvert år flere utstillinger med kunstnere som er aktive i samtiden. Dette er en av museets kjerneoppgaver, og museet har en sentral rolle i samfunnet og på kunstscenen i å presentere, formidle og dokumentere viktige kunstnere og sentrale tendenser på kunstfeltet både lokalt, regionalt og nasjonalt/internasjonalt. Utstillingene dokumenteres gjennom kataloger/publikasjoner, avfotografering, at utstillingsprosessens arkivmateriale, etc.

Forberedelse til et prosjekt for intervjuer av eldre kunstnere i Trondheim startet i 2019. Målet er å samle inn kunnskap og erfaringer knyttet til både samlingens, institusjonens og kunstscenens historie. Forventet oppstart 2020.

MiST UE

MiST fortsetter arbeidet med «Museene danser» (se under immateriell kulturarv).

4.4 FDV BYGNINGER OG BYGNINGSVERN

ENDRINGER I BYGNINGSMASSEN: TILSTANDEN PÅ BYGNINGENE, OMFANG AV EVT. ETTERSLEP OG HVA SOM BLIR GJORT FOR Å FÅ LØST DETTE.

MKA

Det skrevet en rapport om tilstanden til det verneverdige Årlottnaustet hvor det poengteres behov for snarlige tiltak: Originale porter, stolpene og deler av veggen bør restaureres. Deler av grunnmuren er dårlig. Økt skadetilfanget på naustets front. Huginnaustet, fikk påvist hussopp i 2018 og denne ble fjernet i 2019 av Polygon. Naustet er nå i god stand igjen. Lekkasjene i et annet naust, Muninaustet, ble også påvist i 2018 men takarbeidet er utsatt til 2020. Det vurderes om torvtaket skal skiftes eller om det er et annen type tak som er mer hensiktsmessig.

NKIM

Hele museumsbygget har store behov for oppgradering. Museets faste samling ble lukket permanent i oktober 2019 pga fukt. I denne etasjen må man utbedre etter fuktskader, drenere, skifte alle tekniske installasjoner. Det er så langt funnet 2 typer asbest i underetasjen, slik at oppgradering forutsetter en sanering.

I museets 1. etasje og inngangsparti er det behov for utskiftning av klimaanlegg/ nye sluser, utbedring av setningsskader, utbedring av el/ klimaanlegg.

I museets 2. etasje er det behov for nye vinduer, disse er fra byggeår (1968) og i 2019 ble det oppdaget nye sprekkdannelser i glass. Hele 2. etasje har behov for oppgradering av el/klimaanlegg.

I museets 3. og 4. etasje er det behov for oppgradering av el. og klimaanlegg, samt utbedring av fukt/ mugg i overlysvinduer. Ny taktekking, indre del av taket, er også nødvendig.

I museets kontorfløy ble det i 2019 oppdaget vannlekkasje fra taket, taket er reparert, men museets bibliotek er i særdeles dårlig stand og må flyttes før rommene saneres.

Orkla

Svært store etterslep på Thamshavnbanens bygninger. 2 store omformerbygg i betong må restaureres. Har starta forsiktig med restaurering av den eldste omformerbygningen. Noen mindre takflater er skifta ut. Port og vindu sendt til restaurering. Begge omformerbygningene (murbygninger) må renses for gammel maling før istandsetting. Fått 350 000 fra Fylkeskommunen (RA)

Ringve

Alle bygningene er registrert i Primus FDV. En enkel tilstandsrapport er gjort. Driftsbygning og Hovedbygning har vært igjennom omfattende oppgradering og vedlikehold de siste årene. Wesselbygningen har behov for en del omfattende vedlikehold de kommende år.

Rørosmuseet

Museet forvalter en komplisert bygningsmasse på drøyt 10.000 m2, det meste er fredete bygninger. Tilstanden er svært varierende, fra tilstandsgrad 1 til 3. Over halvparten av museets bygninger (49 av 86 bygninger) har tilstandsgrad 2 og 3, jamfør kartlegging i 2019.

Status bygningsmasse:

- Stiftelsen Rørosmuseets driftsbygninger: Økende vedlikeholdsbehov, aldrende bygninger. Økende vedlikeholdsetterslep.
- Stiftelsen Rørosmuseets antikvariske bygninger: Økende etterslep – minimal FDV-oppfølging. Flere bygninger burde hatt omfattende tiltak.
- Utfordringene knyttet til stiftelsens bygninger, både antikvariske og driftsbygninger er finansiering av vedlikeholds og istandsettingsarbeidet.
- Kobberverkets bygninger og anlegg: Har øremerket finansiering fra KLD etter årlig søknad, i hht en tiårsplan. God FDV-oppfølging, minkende etterslep.

Sverresborg

- I 2019 har hovedprosjektet for avdelingen vært restaurering av Hans Nissen gården. Den 90 m² store bygningen fra 1754 ble tømmt og demontert. Remontering og utskiftninger av tømmer pågår.
- Utbedring av følgeskader etter etablering av Adolf Øien utstillingen i 2. etasje. For å få et stabilt klima i utstillingen ble temperaturen økt med noen få grader, noe som resulterte i store problemer med oppising på taket. Loftet på 300 m², som brukes som magasin, ble ryddet, gulv demontert og bjelkelaget isolert. Gulv montert og gjenstander satt på plass. Annet arbeid som ble utført på bygningen i 2019 var underdeling og ferdigstilling av garderobe, presentasjonsrommet for Adolf Øien, samt restaurering av flere vinduer i 1. etasje. Utbedring av frostsikader på hovedtrappen. Utført av avdelingen.
- Restaurering av Hans Nissengården, sidefløy. Bygning i 2 etasjer, grunnflate 90 m². Grunnet store råteskader var det mest hensiktsmessig å demontere hele bygningen. Demonteringen startet månedsskifte april/mai og holdt på til august. I løpet av den tiden ble også tømmeret anskaffet. Gjenoppbygging og utskiftninger startet i august og pågår fortsatt. Det var beregnet å skifte ut 400 meter med tømmer i bygningen, noe som ser ut til å ha vært et litt for lavt estimat. Arbeid vil pågå til ferdigstillelse.
- Tavern: Flere utbedringer for å hindre varmetap.
- Stabbur, Litjbuau: Utskifting av råtten stokk i forkant av svalen. Utført av avdelingen.
- Kornlåve, Litjbuau: Utskifting av bæring i låvebru. Ny stokk av malmfuru lagt inn, noe utskiftninger av dekke på brua.
- Stenbrogården: Utvendig trapp inn til kolonialen var ødelagt av frostspreng, demontert og murt opp igjen. Benkene som er fastmontert på trappa, ble restaurert, malt og montert.
- Låve, Nesset: Full utskifting av låvebru. Brua var så dårlig at den ble kopiert. Ny bæring og dekke. Gammelt dekke av trykkimpregnert materiale ble erstattet med malmfuru. Grunnet høyden på brua og at tunet huser åpen barnehage ble det montert rekkverk på den nye brua.
- Brønnhuset på Nesset ble også restaurert i 2019.
- Thanemgården: Restaurering av vindusrammer og karmen i bakgården. Arbeid pågår. Utføres av avdelingen.
- Stue, Nesset: Omlegging av taket på baksiden av låna. Skiftet papp, platon, torvhaldkroker, torvhald og vindskier.

Noe råteskadet taktro ble skiftet. Utført av ekstern, ProPlan.

- Skolestua: Omlegging av hele taket. Store råteskader i uttro og stikksperrer. En del tro ble skiftet og antallet stikksperrer ble doblet. Skiftet papp, platon, torvhaldkroker, torvhald og vindskier.
- Gråbygget: Store frostskafer på utvendig hovedtrapp. Ny trapp støpt og skifer remontert.
- Nattmannshuset: Huset har ikke blitt fullført. Noe av arbeidet kunne ikke bli utført før vi var sikre på at huset hadde satt seg. Rapping av stuerommet ble utført før jul.
- Gramgården, hovedbygning: Utbedringer av frostspreng i vegg mot Sverresborg Allé og saltutslag på innsiden av tønnehvelvrommet.
- Tilstandsregistrering av museets antikvariske bygningsmasse, etter oppdrag fra kulturrådet. Arbeidet bør fortsette i 2020 for å få en oversikt over kostnader ved en istandsetting av bygningsmassen til tilstandsgrad 1.
- Utvendig branndeteksjon i friluftsmuseet.

KM

Reparert og vedlikehold bygninger på Dolm. Noe vedlikehold er også gjennomført på Skagestua (takrenner)

Utbedring av industripipa på Fillan ble igangsatt (avsluttes i 2020)

TKM

I 2019 ble fasaden på Gråmølna mot Innherredsveien istandsatt. Puss og maling på første etasje var til dels kraftig avskallet som følge av bruk av diffusjonstett maling da bygningen ble bygget om i 2008. Dette ble rettet opp, og bygningens første etasje er nå istandsatt etter antikvariske prinsipper.

Bygningen i Bispegata har fått tilført et midlertidig inngangsparti mot Nidarosdomen (se ovenfor). Som en del av dette er det satt inn ny inngangsdør og to automatiske skyvedører er satt på plass innenfor sesonginngangen. Disse begrenser luftutskifting og bidrar til bedre klimakontroll.

4.5. TEKNISK-INDUSTRIELLE KULTURMINNER

TILSTANDEN PÅ TEKNISK/INDUSTRIELLE KULTURMINNER, EVT. ETTERSLEP OG PLANER.

Orkla

- Transformatorene i omformerbygget må overhales – millionprosjekt.
- Overhaling av motorer til lok 1 pågår – ca 1,5 mill
- Lok 8 bør restaureres- millionprosjekt
- Store anlegg/konstruksjoner tilhørende gruvevirksomheten står til forfall.

Rørosmuseet

Se hoveddokument

Kystmuseet

Shetlandsskøyta VITA ligger fortsatt på Ansnes. Båten er tildekket og avfukter er installert. Det bør avgjøres hva MIST/Kystmuseet ønsker å gjøre med Vita. Det foreligger en grundig rapport fra Nordnorsk Fartøyvernssenter i Gratangen, som kan brukes som et grunnlag for veien videre for Vita.

4.8 IMMATERIELL KULTURARV

PLANER OG GJENNOMFØRTE TILTAK OM IMMATERIELL KULTURARV

MKA

Ett av Kystens Arvs viktigste kjerneområder er immateriell kulturarv spesielt innenfor feltene båtbygging, segling, fising. Arbeidet med å bevare og formidle immateriell kulturarv er nedfelt i museets formålsparagraf, og har vært forsterket gjennom strategiplan og handlingsplan. MKAs ansvar på dette området har ført med seg en styrking av museets båtbyggeri. Båtbyggeriet besto i 2019 av 2 båtbyggere og 2 lærlinger i 2019. En ny båtbyggerstilling kom i 2019, og en ny lærling. Båtbyggeriets sjeldne og unike trebåtbyggerkunnskap er anerkjent både i Norge og internasjonalt. Læringsordningen er en av de viktigste oppgavene MKA har innenfor feltet immateriell kulturarv. Dette er kunnskap og læring som må gis videre i form av kroppslig herming og kulturelle praksiser. Båtbyggeriet v/ leder Einar Borgfjord har også deltatt i Utdanningsdirektoratets faggruppe for å forme den nye læreplanen for design og tradisjonshåndverk hvor trebåtbyggerfaget inngår. MKA deltok også i 2019 i Forbundet Kystens arbeidsgruppe for å få den nordiske klinkbåttradisjonen inn på UNESCOs liste over verneverdige kulturelle praksiser. MKA og båtbyggeriet er også med i Forbundet Kysten og UIT Norges Arktiske Universitet sin arbeidsgruppe for å se nærmere på et studieløp som trebåtbygger.

Vi er inne i en prosess sammen med universitetet i Tromsø for å etablere trebåtbyggerfaget som en universitetsutdanning. Her er tanken at studenter kan fordype seg i en båttype slik at de virkelig blir kjent med både bruk, bygging og historie omkring båttypen. Det legges opp til en bachelorutdanning, og det sees på mulighetene for en master også. Foreløpig planlagt oppstart av dette er satt til 2021. Vi som museum vil i dette tilfellet være en arena for den praktiske utøvelsen av trebåtbyggerfaget og stille med våre båtbyggere som praksislærere. Omfanget av praksis vil utgjøre omtrent 1/3 av studiet. Båtbyggerfaget er et verneverdig fag. En utdanning på universitetsnivå vil øke anerkjennelsen og statusen til faget. Dette er viktig for omfang og spesialisering i faget noe som også vi ivareta videre kunnskapsutvikling.

NKIM

- Strinda husflidslag: seminar om vev, med museets som arena og museets ansatte som foredragsholdere.
- Under kulturnatt den 14. september var tema masker, her fikk publikum delta på utstillinger og høre på foredrag om masketradisjoner. Masketradisjonen ble skrevet om i Damselfrau publikasjonen og presentert i formidlingstilbudet knyttet til utstillingen Damselfrau.
- Museets hadde i 2019 fokus på den japanske te-seremonien. Over 2000 elever fra Trondheim kommune har deltatt på dette gjennom DKS
- Japansk kulturdag i samarbeid med den japanske ambassaden, her ble te-seremoni, judo, trykkekunnskap og origami demonstrert gjennom hele dagen.

Rockheim

Ingen konkrete tiltak er gjennomført i 2019 utover formidling i form av kursing i sang og instrumental. Rockheim har ingen definert plan for immateriell kulturarv, utover formidling, men det inngår likevel i Rockheims programmering: Foredrag, samtaler og dialogmøter dreier seg på mange måter om det immaterielle i musikken.

Røros

Immateriell kulturarv i verdensarven: I forbindelse med periodisk rapportering til UNESCO, har det blitt utarbeidet forslag til ny forvaltningsplan for Røros bergstad og Circumferensen i 2019, med bl.a. et eget vedlegg vedrørende den immaterielle kulturarven. Denne delrapporten ble utarbeidet av Rørosmuseet og avlevert tidlig i 2019.

Bygningsvern utdanning: Bygningsvernssenteret arbeider aktivt for å gjenvinne tapt kunnskap innen tradisjonelt bygghåndverk. En søker til enhver tid å nytte de ulike istandsettingsprosjektene til kunnskapsbygging. Gjennom Bygningsvern /Museumsnettverk for tradisjonshåndverk, er Bygningsvernssenteret deltaker i Hårf-prosjektet med istandsettingsprosjektet på Hyttstuggu (beskrevet nærmere under forskningsprosjekter).

I tillegg arrangeres åpne handverkeremøter, kurs og workshops for distriktets handverkere med ulike temaer. Håndverksdagene med 5 dagers fagkurs med tema innen mur, tre, overflatebehandling og smiing, ble arrangert for 20. gang i 2019. De samlet 70 handverkere og forvaltere.

Bygningsvernssenteret er også læringsarena for NTNUs bachelorstudium i Tradisjonelt bygghåndverk. 1 student avsluttet sin bacheloroppgave i juni, og 2 studenter er i sitt 1. og 2. studieår. Bygningsvernssenteret er i tillegg læringsarena for Fagskolebyggningsvern, med 3 samlinger lagt til Kurantgården.

FNs år for urfolksspråk 2019: I forbindelse med FNs internasjonale år for urfolksspråk har Rørosmuseet gjennomført en rekke arrangementer knyttet til kunnskap om samiske språk og til bruk av samisk språk. Flere foredrag har vært gjennomført på sørsamisk om ulikt kulturhistorisk materiale. Det har også vært arrangert lesestunder for barn, en artikkel om samiske språk ble trykt i museets årbok Fjell-Folk på norsk og sørsamisk og Rørosmuseets audioguide er i sin helhet oversatt og tilgjengeliggjort på sørsamisk. Rørosmuseet er representert i Røros kommunes utvalg som arbeider med samiske stedsnavn.

Sverresborg

Immateriell kulturarv representeres ved Sverresborg gjennom formidling av norsk og samisk kulturarv og vi forsøker å flette formidlingen av det materielle med det immaterielle. Samisk tradisjon og kulturarv knyttes til myter og språk og helst i Lavvoen og gjerne med gjenstander som kan forsterke fortellingen.

Norsk matkultur formidles i vårt DKS tilbud «Snipp snapp Brennsnute». På sommeren har vi fokus på formidling av håndverk, norske folkeeventyr, tradisjonell sang og musikk i våre sommerprogram som går hver dag. I tillegg har vår keramiker og hattemaker fremdeles drift i sine verksteder i Byavdelingen. Vi ønsker mer ut-strakt bruk av museets verksteder i drift, men har ikke funnet noen modell for realisering av dette gjennom interne midler.

Vi har et tett samarbeid med BUL og Kulturskolen som benytter Sverresborg som arena i ulike oppsetninger for eksempel på St. Hans og i julearrangement. Sverresborgs kulturhistoriske miljø bidrar til unike opplevelser av norsk tradisjonsmusikk og dans under disse arrangementene.

Eventyrstien ble åpnet 2019. Stien består blant annet av store treskulpturer fra norske folkeeventyrene som skal plasseres langs stien. Stien er en arena for museal formidling av folkeeventyr og et sted som inviterer til besøkendes egne aktiviteter og samtale om eventyrene.

Vi har også landets eneste kulturhistoriske åpne barnehage der kulturarv formidles til våre yngste gjester, f.eks. barnesanger og leker.

Museets bygningsvern avdeling ivaretar tradisjonelle byggeteknikker og håndverk. Avdelingen er også med i EØS-søknaden

House of Arts (se EØS-prosjekter nedenfor).

TKM

Intervjuprosjekt med seniorer fra kunstscenen. (se forskning og utvikling)

To immaterielle verk er tatt inn i museets samling. En performance/instruksjonsverk og en performance

5 KIMA/MILJØ

MILJØ/KLIMA: ERFARINGER, TILTAK OG AKTIVITETER

MKA

- «Den grønne bybåten». Dette er et prosjekt hvor Sparebankstiftelsen via kystlaget har gitt oss økonomisk handlekraft til å sette i gang prosjektet. (se hovedtekst)
- Utstillingen Håp for Havet hos oss er en sterk opplevelse for besøkende med tanke på bærekraft og miljø. Abeidsoppgaver i utstillinga gjør at barn, unge og voksne kan formidle hva de tenker om plasten i havet, hva de drømmer om i framtida osv., på lapper som videresendes til Norges klimaminister. Vi bruker også Instagram #håpforhavet når de gjør noe riktig for miljøet.
- «Remember the Ocean», en temporær utstilling som har tematikk rundt bærekraft og miljø.

Som arbeidsplass er vi sterkt preget av den tiden vi lever i med de mange utfordringer som gjelder omkring bærekraft og miljø. I vårt virke som handler om trebåter, sjø og kystkultur, faller det seg naturlig at vårt fokus på dette ofte omhandler livet i og på havet når det kommer til slike spørsmål. Dette vil vi ha fokus på gjennom båtbygging og utstillinger og andre aktiviteter på museet. Museet har nylig fått ny direktør som gjennom arbeidet med nye strategiplaner og handlingsplaner vil konkretisere hvilke virkemidler og handlinger museet skal ha framover for å imøtekomme miljø- og bærekraftprinsipper.

NKIM

Overgang til ledlys i museets store utstillingssal. Dette gir lavere energiforbruk.

Gjenbruk av vegger/ utstillingsmontre i størst mulig grad.

Færre flyreiser gjennomført av stab i 2019.

Orkla

Ekstra satsing på retur og destruksjon av gamle kreosotimpregnerte sviller. Ca 300 tonn levert i 2019

Ringve

Fuktigere vær og mer (ekstrem)nedbør, fører til at vi må være forberedt på å bruke mer ressurser på utvendig vedlikehold i årene fremover. Det må tas høyde for økning i budsjetter for jevnlig vedlikehold av maling, takrenner, drenering og avløp.

Rockheim

Ingen spesielle tiltak iverksatt i perioden. Det legges planer for overgang fra halogen- til ledlys i alle utstillinger og på Rockheim scene, noe som vil bety store innsparinger i energiforbruk.

Røros

- Planarbeid knyttet til kobberverkets eiendom og vannregion Glomma (utslipp/forurensing)
- Bærekraftig reiseliv – resertifisering av destinasjon
- Bærekraftig reiseliv – halvdagsseminar i verdensarvsenteret.
- Miljøovervåking av freda bygninger – prosjekt ved Riksantikvaren, NIKU og Mycoteam AS
- (Måleinstrument utplassert i Hyttstuggu, Løssistuggu, Kurantgården, Hjulmaker-/Belgmakerstuggu, samt i Rasmusgården)

Sverresborg

- Innstallering av varmepumpe i publikumsbygget på Sagvollen vil føre til betydelig innsparing på strøm.
- Endringer i klimaet de siste årtiene har innvirket på bygningsmassen på Sverresborg i betydelig grad. Pga. endring i vind/værretning ble det nødvendig å bordkle den ene vegggen på driftsbygget på Sagvollen for å beskytte mot ytterligere lekkasjer.
- Vi erfarer at den antikvariske bygningsmassen på Sverresborg forfaller hurtigere som et resultat av fuktigere klima. Det er større råteskader og mere tømmer må skiftes ved rehabilitering enn tidligere. Kulturrådets tilstandsregistrering vil vise dette tydelig. Fuktskader, råte og sopp er fremtredende i forfallet.

TKM

- Har videreutviklet vår ordning for avfallshåndtering og resirkulering.
- Søker å begrense innkjøp der vi kan gjenbruke bygningsmaterialer.
- Gjenvinner kompost fra kontoravdelingens kjøkken.

6 FORSKNING

6.1 PUBLIKASJONER

PUBLIKASJONER 2019

MKA

Hilde Murvold Borgfjord: «Båtskott trebåtbyggeri. Tradisjonsbåter fra Trøndelag» i Lokalhistorisk Magasin nr 3/2019. Populærvitenskapelig artikkel, 3 sider.

Hilde Murvold Borgfjord og Einar Borgfjord: «Crafting a legacy ScanMagazine» i ScanMagazine august 2019, s.102-103. 2 sider.

Einar Borgfjord og Fredrik Skoglund: «Vraket i fjæra. Om jektevraket i Namsos, lesing av spor» i SPOR nr 2 2019 s.24-40. 16 sider.

NKIM

Morten Spjøtvold: «Jens Thiis i Paris: franske ervervelser på verdensutstillingen i 1900», Kunst og kultur, nr. 4 (2019) Universitetsforlaget. Fagfellevurdert artikkel, 14 sider.

Morten Spjøtvold: «Kunst og fyll til folket: Om Trondhjems Brændevinssamlags finansiering av Nordenfjeldske Kunstindustrimuseum og Trondhjems Kunstforening», Norsk Museumstidsskrift, nr. 1 (2019). Fagfellevurdert artikkel, 19 sider.

Steffen W. Holden: Damselfrau Nordenfjeldske Kunstindustrimuseum. Utstillingskatalog. Fagartikkel, 40 sider.

Solveig Lønmo (red.) Hannah Ryggen Triennale 2019: Nytt land. Nordenfjeldske Kunstindustrimuseum. Utstillingskatalog.

Fagartikler, 136 sider.

Solveig Lønmo Hannah Ryggen. The Weaving Humanist. Gudrun forlag 2019, i serien Small Format Art Book. Populærvitenskapelig tekst 12 sider.

Solveig Lønmo: Til snylteren katalogtekst i Gunhild Vatn, Trude Westby Nordmark (red): Sildre. Trøndelag senter for samtidskunst 2019. 4 sider fagartikkel.

Ringve

Mats Krouthén: Musikk på boks- om mennesker, musikk og mekanikk. Music from a Box- on mortals, music and mechanisms. Ringve Musikkmuseum. Forskningsbasert katalogtekst, 24 sider.

Verena Barth: «Om organologi» i Carita Forslund Poetisk organologi, Styx forlag Stockholm 2019. Fagessay, 12 sider.

Rockheim

Anne Fossen: «22 timer på Kvinne-avdelingen i Trondheim kretsfengsel» i Anders Bettum, Thomas Walle, Kaisa Maliniemi

(red): Et inkluderende museum. Museumsforlaget 2019. Fagtekst, 10 sider.

Olav Solvang, Mathias Østrem, Morten Haugdahl, Ida Marie Haugen Gilbert, Vigdis Sjelmo, Sigmund Vegge: «Soli Deo Gloria.

En utstilling om kristendom og populærmusikk», Rockheim 2019. Utstillingkatalog med fagtekster, 44 sider.

Røros

Rørosmuseet (red.) Fjell-Folk/Vaerien Almetjh, Rørosmuseet 2019. Årbok, populærvitenskapelig publikasjon, 88 sider.

KM

Svein Bertil Sæter, Svend Sivertsen (red): Skarvsetta – hermetikkens tid. Vindfang forlag. Lokalhistorisk årbok (Kystmuseet og Hitra historielag) 2019. 171 sider.

Hans Jakob Westermann Farstad, Bernt Fjeldvær, Svein Bertil Sæther (alle fra Kystmuseet) er forfattere av 18 av de 20 kapitlene i denne utgaven av Skarvsetta.

TKM

Märit Aronsson (red), Johan Börjesson, Randi Thommessen: A K Dolven, hitting a mountain with snow on my left and right shoulder Eget forlag 2019. Utstillingskatalog med fagartikler, 112 sider.

Ingvill Henmo (red), Gustav Svihus Borgersen og Beate Pedersen: Lorck Schive kunstpris 2013-2019. Forlag: Uten tittel, finansiert med midler fra Christian Lorck Schive og hustrus legat, og Trondheim Kunstmuseum. Fagartikler, kunstnerpresentasjon og utstillingshistorikk, 144 sider.

Publikasjoner der TKM har bidratt til finansiering men er ikke leverandør av innhold:

Lars Mørch Finborud og Caroline Ugelstad (red) , Kjartan Fløgstad og Øyvind Storm Bjerke: Håkon Bleken Do not go gentle.

Forlag: Uten tittel, Utstillingskatalog, fagartikler. 224 sider.

Caroline Ugelstad (red), Sverre Koren Bjertnæs, Jon Michelet, Karin Hellandsjø: Jakob Weideman. Forlag: Uten tittel, Utstillingskatalog, fagartikler, 200 sider.

MiST UE

Hanna Mellemsether og Ann Siri H. Garberg: «Social inclusion: From moments of joy to sustainable inclusive practices». Tine Fristrup (red.) Fornvårdaren no 38 2019. Jämtlands läns museum. Fagartikkel, 15 sider.

6.2 FORSKNING OG KUNNSKAPSPRODUKSJON

OVERSIKT OVER FORSKNINGSPROSJEKTER/KUNNSKAPSUTVIKLING

MiST – Ringve

RAPMUS «Nye strategier for redusert aldring og aktiv konservering av plastgjenstander i museer og samlinger». Mål: Utvikle metoder og strategier for bevaring av museumsgjenstander der plastmaterialer er benyttet. Prosjekteier er Vestfoldmuseene. Fra MIST deltar Peter Juga (Ringve/MiST). Finansieres med midler fra Oslofjordfondet og Norner Research. Anvendt forskning. (2017-2021).

MKA

«Jekta i fjæra». Utgraving, dokumentasjon og forskning på klinkbygd jekt fra Hermannstein (NT). NTNU Vitenskapsmuseet ved Fredrik Skoglund er prosjekteier. Museet Kystens Arv deltar ved Einar Borgfjord. Finansiert av Riksantikvaren og NTNU VM. (2018-2020).

«Bygging av ny jekt med brutt tradisjon». Målet er å få kunnskap om gjemt og glemt kunnskap. Få økt fokus på båttypen jekt og tradisjonsbåtbygging. Utgi publikasjon om resultatet. (2018-2020) Finansiert av Stiftelsen HAV. Deltakere er konservator Hilde Murvold Borgfjord, båtbyggerleder Einar Borgfjord, båtbygger Ola Borgfjord. Aksjonsforskning, kunnskapsutvikling.

Orkla

«Kunnskapsformer bak utviklingen, etableringen og utformingen av anlegg knytta til norsk kraftproduksjon». Forprosjekt (ikke videreført grunnet finansiering i overgangen til et fullskala prosjekt med PhD og Postdocs.). Ansvarlig: Helena Nynäs NVE, Unn Yilmaz NVE. Faglig rådgivning: prof. Siri Skjold Lexau (UiB) og Ulf I. Gustafsson MiST. (2017-2019).

Ringve

«Portrettmedaljongene fra 1700-tallets Trondhjem: En tverrfaglig undersøkelse av materialitet, musikkhistorie og meningsdannelse». Mål: Fagfellevurdert artikkel i Norsk museumstidsskrift. Formidlingsarrangement på Ringve musikkmuseum (vår 2019). Ansvarlig: Annabella Skagen, Ringve. Medvirkende: Daniela Pawel, NTNU Vitenskapsmuseet. (2019-2020).

«Stiftelsen som musikarkiv (lenke)» Johan Norrback, Göteborgs Internationella Orgelakademi (GIOA) Referansegruppe: Mats Krouthén, Goran Grahn, Stiftelsen Musikkulturens främjande, Stockholm, Cecilia Lindhé, Centrum för Digital Humaniora, Göteborgs universitet. Målet er å tilgjengeliggjøre musikk på gamle «spelur och deras nästen 150 stiftvalsar», kulturhistorisk analyse av innholdet, og formidling til allmenheten. (2018-2020).

Rockheim

«Elektronisk populærmusikk som analog og digital kulturarv. Tromsø-scenen 1987 – 1997». Offentlig Ph.D – NTNU Institutt for kunst- og medievitenskap, Synnøve Engevik. Finansiert av Forskningsrådet (2018-22).

«Formidling til barn på museum». Mastergradsprosjekt Dronning Mauds Minne, Høgskole for barnehagelærerutdanning. Tone Fegran (2019-21).

Røros

«Hårf, Håndverksforskning ved museene. Hyttstuggu» Sluttresultatene formidles på tre ulike måter; med blogg, seminarer og artikler. Museumsnettverket for tradisjonshåndverk har ansvar for gjennomføring av prosjektet, som er støttet av Kulturrådet. Sophie Noach, Ove Grytbakk og Staffan Andersson er Rørosmuseets deltakere i prosjektet. Andre museer som deltar er: ANNO, Nordmøre museum Geitbåtmuseet, Helgeland Museum, Stiftelsen Lillehammer museum, Musea i Sogn og Fjordane, Norsk Folkemuseum, Ryfylkemuseet. (2018-2021).

KM

«Hermetikkindustrien på Hitra, Frøya og Snillfjord» Hvor omfattende var hermetikkindustrien i nevnte område? Og hva førte til denne industriens vekst og fall? Mål: kunnskapsutvikling, utstillingsprosjekt og populærvitenskapelig publikasjon. Finansiert med støtte fra lokale bedrifter og stiftelser. Ansvarlig: Hans Jakob Farstad. (2018-2019).

TKM

«Vitenskapsfestivalen»: Helse, antibiotikaresistens og autoimmune sykdommer som case for en open call til kunstnere. Målet var å lage nye verk som kunne øke kunnskapen om feltet og synliggjøre forskning på helse. Med i prosjektet: Randi Thommessen fra TKM, Ane Graff, Vegar Moen og Beret Aksnes samt folk fra NTNUs forskermiljøer. Juni-august 2019.

«Arne E Holm: hans virke i Trondhjems kunstforening». Kartlegge og dokumentere virke og påvirkning fra en sentral aktør på Trondheims kunstscene over flere tiår på midten av 1900-tallet. 2019-høst 2020. Ansvarlig: Karen Kjærsgaard.

MiST FELLESPROSJEKT

«Forhandlinger»- forskningsbasert skriveprosjekt der målet er å publisere 8 fagfellevurderte artikler i 2020. Prosjektet viser bredden i MiSTs kunnskapsområder. Sju av våre museer samt UE, og veiledere/mentorere fra NTNU. Prosjektleder seniorrådgiver forskning UE. Følgende artikler er under arbeid (arbeidstitler):

- Torstein Bach: Den estetiske faktor i kulturminnevernet.
- Tone Rygg/Jenny Fjellheim: Røros og rørossamiske samfunnsforhold på 1800-tallet.
- Morten Spjøtvold: Kampen med dragen: Om Henrik B.Møllers sølvarbeider rundt 1900.
- Jon-Arild Johansen: Museum i et nytt politisk klima: Trondheim kunstmuseums utlånsavtale med Britannia Hotell.
- Mathias Østrem: Formidling av det post-digitale samfunnet. Hvordan definere en ny samtid?
- Verena Barth: Trompeten som markør for mannlighet: forhandlinger om normative kjønnsroller knyttet til instrumentet trompet i vår tid.
- Vera de Bruyn: Materiell eller immateriell? Et spørreskjema for å hjelpe å ta avgjørelser innen bevaring av museumsobjekter.
- Hanna Mellemsether: Alle på museum? Et kritisk blick på inkluderingsprosjekter i museene.

DELTAKELSE PÅ INTERNASJONALE KONFERANSER (MED ELLER UTEN PAPER)

NKIM

- Morten Spjøtvold: Symposium: “The Interiors of Art nouveau Period”. Brüssel (Arrangør: Réseau Art Nouveau Network).
- Solveig Lønmo: Residency: “Conversations Across Place” UK. Arrangør: Bridge Point Rye ved David og Sarah Kowitz, arrangert av Nicola Brandt og Frances Whorrall-Campbell). Med paper.

Orkla

- Ulf I Gustafsson og Torbjørn Lefstad “Protection and evaluation of the industrial heritage”. National Heritage Institute Ostrava, Czech republic.

Ringve

- Verena Barth og Mats Krouthén: Konferanse «Musikforskning i dag» Göteborg. Arr.: Svenska samfundet för musikforskning.
- Verena Barth: Cologne institute for Conservation Sciences, Tyskland Paper: Exhibiting såmi music tradition.
- Vera de Bruyn-Oubote og Tor Marschhäuser: Generalkonferanse, ICOM. Kyoto, Japan.
- Mats Krouthén: Konferanse «The Organ Clock as Mechanical Musical Marvel,» Göteborg.
- Annabella Skagen: Forskningskonferanse i Roma, arr. Københavns Universitet. Med paper: “The Multi-Tasking Maestro: Norwegian Conceptions of Paolo Sperati”.
- Ivar Roger Hansen: Konferanse «Persecution — Collaboration — Resistance. Music in the «Reichskommissariat Norwegen» (1940 — 45). Universitetet i Münster, Tyskland. Med paper: «National Values in our Music». «The Nordic» versus the «Pan-German» approach. The Cultural and Political Platform of the Composer David Monrad Johansen 1924 — 1945.»

Rockheim

- Arrangør og deltaker på “From Youth Culture to Cultural Heritage. Popular Music in Museums and Archives.” Juni 2019. Internasjonal konferanse over to dager på Rockheim arranger I samarbeid med det Nordiske nettverket for populærmusikkmuseer. Støttet av Nordisk Kulturfond. Flere av museets ansatte deltok.
- Bjørnar Bruket: ICOMs generalkonferanse i Kyoto og deltagelse i CIDOC (september). Musikkbibliotekar
- Synnøve Engevik: Birmingham University, Key note: “Home of Metal. Music Heritage, people and place”
- Synnøve Engevik: Web Audio Conference 2019 (WAC) Arrangert internasjonal konferanse i samarbeid med Institutt for musikk/musikkteknologi NTNU (desember).

Røros

- Åtte ansatte fra Rørosmuseet deltok på Nordic World Heritage Conference 2019, Stockholm
- Flere ansatte deltok på «Scandinavian Copper in its Local and International Settings»: Avslutningskonferanse for prosjektet “Copper in the Early-Modern World. A Comparative Study of Work and Everyday Life in Falun and Røros”. Prosjektet er et samarbeid mellom universitetene i Oslo, Uppsala og Swansea, med støtte fra Falu gruva, Dalarna museum og MiST Rørosmuseet.
- Nettverket Den Nordisk Trebyen: ”Næring og utvikling innenfor et verneverdig trehusmiljø”. med foredrag: «Se verdier- skape verdier- bevare verdier» Sophie Gjesdahl Noach og Ole-Kjetil Laagaard, næringssjef Røros kommune. I tillegg deltok Berit Bakosgjelten.
- Kirsti Sæter: «2nd regional workshop on the role of visitor centres in UNESCO designated sites». Bamberg. Tyskland. Med presentasjon

TKM

- Malerikonservator Ivonne Geisler, Future Talks, München.
- Veneziabiennalen: Christina Undrum Andersen, Randi Thommessen.
- Frankfurt, åpning av Hannah Ryggen-utstilling Schirn Kunsthalle: Johan Börjesson

UE

Stein Adler Bernhoft deltok på ICOMs generalkonferanse I Kyoto.

Enhetens ansatte deltar forøvrig i partnermøtene og konferansene som foregår i de internasjonale prosjektene. De fleste av disse møtene er med presentasjoner.

Administrasjon

Nina Refseth holdt key note talk Changing Times, changing audiences – changing ourselves? under Mittnordiska kulturdagar i Jakobstad, Finland.

6.3 MASTERSTUDENTER OG PRAKSISARENA

MASTERSTUDENTER I PRAKSIS

Orkla

En historiestudent skrev oppgave med utgangspunkt i Orklaarkivet.

Ringve

Praktikant i tre måneder fra masterstudiet konservering av tre og musikkinstrumenter fra Cologne institute for Conservation Sciences, Tyskland.

Sverresborg

Masterstudent i arkeologi hospiterte på Sverresborg høsten 2019. Han deltok i arbeidet med inntak og digitalisering av Schrøders fotosamling.

Lærling i tømrerfaget med vekt på tradisjonshåndverk i avd. for bygningsvern fra høsten 2019.

NDM

Masterstudent fra KULMI, NTNU i praksis.

Masterstudent fra Institutt for design- industridesign, NTNU i praksis.

Sjøfart

Masterstudent fra KULMI, NTNU i praksis.

TKM

Student fra Arkiv og samlingsforvaltning, NTNU i praksis.

6.4 EKSTERNE FORSKERE

EKSTERNE FORSKERE SOM HAR BRUKT MUSEET SOM ARENA FOR FORSKNING

NKIM

Øystein Ustvedt fra Nasjonalmuseet, arbeidet i museets Hannah Ryggen arkiv.

Besøk av Koji Ohashi, tidligere direktør ved Kyushu Ceramic Museum og Louise Allison Court, kurator for keramikk ved Smithsonian Institution. Kartla to japanske porselenssamlinger i Norge. Nordenfjeldske Kunstindustrimuseums samling og Kulturhistorisk Museum i Oslo.

Besøk av Anna-Luise Biernatzki og Jeong-hee Lee-Kalisch eksperter på koreansk keramikk fra Kunsthistorisk Institutt ved Freie Universität Berlin. Kartlegger koreansk keramikk i europeiske samlinger.

Kunsthistoriker (phd) Marit Paasche, Hannah Ryggen arkivet.

Ringve

Forsker Bodil Diesen 1 dag, målt sjøfløyte for å lage en kopi.

Forsker Bjørn Aksdal, 2 dager, målt og undersøkt langeleik for ny publikasjon, og undersøkt alle Hoem-fioliner i samlingen.

Forsker Leonardo Michelin de Salomon, 1 dag, undersøkt to gitarer som del av forskningsprosjekt om immateriell kulturarv.

Forsker Arien Stolk undersøkte et Harmonium til sin egen forskning.

Sho-utøver (kinesisk blåseinstrument) og organist Benjamin Mausolf undersøkte instrumentene i vår Shosamling.

Forfatter Edvard Hoem: Undersøkelse og samtale om fioliner i samlingen som er produsert av Lars Olsen Hoem.

Røntgen av flygel (Andreas Stein 1783) til et forskningsprosjekt med publikasjon. Ekstern kontakt Pierre Goy, Clarens, Sveits.

Rockheim

Morten Reiten: Digital Kulturarv – Bruk av digital teknologi i samlingsforvaltning og formidling i norske museer. Master i digital kommunikasjon og kultur ved Fakultet for lærerutdanning og kultur, Høgskolen i Innlandet, 2019. Rockheim brukt som case – som ett av tre norske museer.

Røros

«Scandinavian Copper in its Local and International Settings»: Avslutningskonferanse for prosjektet “Copper in the Early-Modern World. A Comparative Study of Work and Everyday Life in Falun and Røros”. Prosjektet er et samarbeid mellom universitetene i Oslo, Uppsala og Swansea, med støtte fra Falu gruva, Dalarna museum og MiST Rørosmuseet.

Avslutningskonferansen ble avholdt på Røros 12.-14. juni 2019.

Miljøovervåking av freda bygninger. Riksantikvaren har i lengre tid arbeidet med å utvikle et langvarig miljøovervåkingsprosjekt for å følge med på konsekvensene av klimaendringene på freda bygninger – det vil si bygninger fra middelalderen, bygninger på Bryggen i Bergen og på Røros. Flere av museets bygninger er med i programmet.

Døvemuseet

Døvemuseet har et døvehistorisk arkiv og bibliotek som brukes av tolkestudenter fra NTNU i årlige prosjektoppgaver.

I 2019 hadde museet dessuten besøk av 2 eksterne forskere som brukte arkivet. NTNUs spes.ped.master bruker museet i undervisningen.

TKM

Vitenskapsfestivalen, NTNU medisin.

Lorck Schive kunstpris: Bokproduksjon om utstillingshistorikken.

Kunsthistoriker Jan Kokkin: Forberedelser til et bokprosjekt om Gunnar S Gundersen.

Per Bjarne Boym, med tanke på fremtidig publikasjon og utstilling om Thorvald Erichsen.

Øystein Ustvedt, Nasjonalmuseet: Studier om Hans Ryggen.

6.5 UTVIKLINGSPROSJEKTER

UTVIKLINGSPROSJEKTER, FINANSIERING, PARTNERSKAP.

MKA

- Fagutvikling: Samarbeidet med Universitetet i Tromsø om et båtbyggingsstudium spesialisering.

Mål om å bedre den historiske immaterielle kulturarven innen båtbygging med muligheter for forskning og spesialisering.

- Den nordatlantiske båten. Et pågående utviklingsprosjekt for å høyne statusen på trebåtbygging i land hvor denne immaterielle kulturarven er truet. Utenlandske gjestebåtbyggere inviteres til MKA for kunnskapsutveksling mellom 2 land, 2 kulturer. Prosjektet har vist seg å være en effektiv måte å redde andre lands immaterielle kulturarv på innen trebåtbyg-

ging. Prosjektet har vært delvis støttet av Norsk Kulturråd. Samarbeidspartnere har vært Breidafjordur museum, Portrush museum. Prosjektet er under stadig utvikling og har overføringsverdi til andre tema enn båtbygging.

- Arbeidet med ny hovedutstilling (ferdig mars 2020) er et utviklingsprosjekt med fornying av museet som mål. Prosjektleder er seniorrådgiver Ann Siri Hegseth Garberg (UE), utforming ved Stein Adler Bernhoft (UE).

KM

Deltar i prosjektet Minner.no. Samtidsnettverket/Kulturrådet

NKIM

Museumsplattform for barn og barnefamilier. Prosjektet er et samarbeid mellom NKIM, TKM, Kunstmuseet i Namsos og Ablemagic. Prosjektet er støttet av Norsk Kulturråd og Trøndelag Fylkeskommune.

Orkla

Deltar i prosjektet Minner.no. Samtidsnettverket/Kulturrådet.

Rockheim

Deltaker i TANDEM-prosjekt.

Røros

Verdensarvutstilling: Den nye faste utstillingen om verdensarven Røros bergstad og Circumferensen ble ferdigstilt og åpnet i 2019. Utstillingsprosjektet var finansiert med tilskudd fra Miljødirektoratet «støtte til utstillingsformål til autoriserte besøkssentre».

NDM

Fornying av basisutstillingen med økt fokus på tilgjengelighet for blinde og døvblinde. Finansiert med tilskudd fra Trøndelag Fylkeskommune og Døvemuseets venneforening. Prosjektleder seniorrådgiver Hanna Mellemsæther (UE), Formgivning ved Stein Adler Bernhoft (UE), produksjon/bygg/konservering levert av Sverresborg.

Sjøfart

Ny basisutstilling: «Fra seil til damp». Utstillingen omhandler industrialiseringa til sjøs i perioden 1850 til 1950. Utstillingen ble finansiert gjennom egne midler, samt støtte fra Stiftelsen Skoleskipet Tordenskjold og Arild og Emilie Bachkes fond. Utstillingsdesign ved Stein Adler Bernhoft (UE)

TKM

- Prosjekt sommerinngang, i stor grad egenfinansiert men bidrag fra Arkitektforeningen (jury medlem + arrangement) og stor egeninnsats fra NTNU institutt for arkitektur og teknologi.
- Samarbeidet med NTNU helse, pilotprosjekt, der målet er å knytte TKM nærmere NTNU og forskningsverdenen, men også å synliggjøre og øke interessen for aktuell forskning – i dette tilfellet innenfor medisin.

MiST UE

MiST har finansiert et prosjekt for å forbedre og utvikle Lyd/Film-delen i Primus. Det er arbeidet mye med dette prosjektet i 2019. Representanter fra Ringve, Rockheim, Rørosmuseet og UE deltar, ledet av KulturIT som i løpet av 2020 vil kunne presentere versjon 1 av dette.

EU-Erasmus +

TANDEM: Erasmus+ prosjekt som har til hensikt å utvikle metoder/teknikker, dele erfaring og få økt kunnskap om tilgjengeliggjøring og tilrettelegging for ulike grupper med funksjonsnedsettelse. MiST Norsk Døvemuseum er norsk hovedpartner, og MiST UE har prosjektledelse. Både Sverresborg, Rockheim, TKM og Ringve har deltatt i prosjektet som ble avsluttet i 2019. Vi har også knyttet til oss Falstad, Nidarosdomen og Justismuseet i en lokal arbeidsgruppe. I tillegg samarbeidet vi med NAV hjelpemiddelsentral, Tolketjenesten Midt Norge.

The Making Museum: Prosjektet var en fortsettelse av The Creative Museum, og hadde som mål å utvikle en plattform for ytterligere treningsmuligheter og formidling av resultatene fra prosjektet The Creative Museum. To ansatte (fra NKIM og TK) fikk mulighet til å delta på kurs i Frankrike. Et siste partnern møte ble avholdt i Bordeaux i februar 2019 og prosjektet ble formelt avsluttet 1.mars. Ansvarlig: Ann Siri Hegseth Garberg (UE).

EØS-prosjekt:

EØS-søknader skrevet i 2019:

Skansen Lublin, Polen. Studiebesøk fra personale ved museet Skansen Lublin til MiST med tema tilgjengelig formidling. Søk-

nad innvilget 10.desember 2019. (UE)

Astra Museum, Romania: Multimediaprojekt – utvikling av multimedial formidling i friluftsmuseet. All fysisk aktivitet foregår i Romania, skypemøter med MiST. Ledes av Diana Roman/Mirela Ianku. Innvilget november 2019. Norsk prosjektledelse i UE

Astra Romania: House of Arts. Utvikling og utprøving av metoder for formidling av håndverk i museum. Søknad levert i november 2019, avgjørelse til våren 2020 med planlagt oppstart august 2020. Prosjektetpartnere er på norsk side Sverresborg, Rørosmuseet og Utviklingsenheten. Prosjektledelse ligger i UE.

Nordplus (Nordplus Voksen)

The Nordic Academy for Volunteer Management: Dette prosjektet bygger på de to foregående frivillighetsprosjektene Pride, Joy and Surplus Value og Level Up, og er et samarbeid mellom et utvalg nordiske museer og universiteter (Uppsala, Aalborg og Universitet Sør-Øst). De tidligere prosjektene avdekket store behov for kunnskap i ledelse av frivillige i museer. Formålet med dette prosjektet er derfor å utvikle en kurspakke for ledelse av frivillige i museene. Prosjektet startet høst 2018 og avsluttes høst 2020. (Prosjektledelse UE)

Kulturrådsprosjekt:

Forenkle, forbedre og øke tilgangen til samlingene: Se under forvaltning.

Nettsted for samlingsforvaltning: (Samlingsnett.no) Se under forvaltning.

Veiledning i gjenstandsfotografering: Se også under forvaltning.

Alle på museum 2020: Produksjon av digitalt og taktilt informasjonsmateriale og fortolkningsnøkler til museer og utstillinger, på nett og i museene. Finansiert med støtte fra Norsk Kulturråd. Prosjektledelse i UE.

7. FORMIDLING, LÆRING OG PUBLIKUMSUTVIKLING

7.1 BESØKSUTVIKLING

BESØKSUTVIKLING

MKA

Nedgang i besøkstall noe skyldes at museet er under oppbygging og utvikling. Fra 2020 med ferdig hovedutstilling og godt mattilbud i kaféen blir grunnlaget for en god drift for besøkende endelig på plass. Majoriteten av besøkende er fremdeles de godt voksne, og med pedagogisk personale (leder) fra 2020 vil andelen barn og unge besøkende øke. Museet har mest besøk i helgene og i sommerhalvåret, men arrangering av julemarked og lofotdager er godt besøkt i vinterhalvåret. Museet vil forsøke å spre arrangementer gjennom hele året.

NKIM

I 2019 opplevde NKIM en samlet økning på 7% i antall besøkende ved museets fire avdelinger, noe som også kommer til uttrykk i økte egeninntekter. Denne positive utviklingen føyer seg inn i en større tendens de siste årene, hvor besøkstallene viser en moderat økning. I år var økningen størst ved museets lokasjon i Munkegata 3-7, mens besøkstallene til Austrått og Stiftsgården holder seg stabile sammenlignet med tidligere år.

Orkla

Vi har en nedgang fra 2018-2019 – men ser det som innafor normal variasjon.

Ringve

Besøksstatistikken viser en negativ utvikling over de tre siste årene for betalende grupper (voksne) og en liten nedgang i barn enkeltbesøk. Det totale besøkstallet ved museet tilsvarer tallene fra 2018, nedgangen i betalende besøkende balanseres imidlertid av gratisbesøkende. Statistikken en positiv utvikling på antall registrert ved utleie, kurs / konferanse og selskap.

Rockheim

3% økning i besøkstall i 2019 sammenlignet med 2018. Når registreringer ved utleie og café legges til, er økningen på 44% sammenlignet med 2018. Tendensen viser økning i alle kategoriene, både enkeltbesøk og grupper. Økningen er størst for enkeltbesøk voksne i 2019.

De siste tre årene er det også en merkbar oppgang i antall utenlandske besøkende uten at disse kan spesifiseres i måltall.

Røros

Vi ser en svakt fallende tendens i besøkstallene fra toppåret 2017 på flere av våre tilbud. Dette ser vi igjen i billettinntektene.

Likevel er vi fornøyd med totalantallet ca 65000 registrerte besøk på våre arenaer. Ca 57 % av besøket er betalende besøkende, 18 % kom i grupper, og 82 % var voksne besøkende. I disse tallene inngår ikke utleiebesøk.

Sverresborg

Besøkstall 2019 er stabilt i fht. 2018.

NDM

Museet var stengt deler av året gjennom arbeidet med ny utstilling. På grunn av feil på kassasystemet over tid ble om lag 430 besøkende ikke registrert. Med disse blir tallet på besøkende ca 4100.

Sjøfartsmuseet

Vi hadde flere besøkende i 2019 enn i 2018, på tross av at museet var stengt for publikum i 2,5 måneder (grunnet bygging av ny utstilling). Noe av denne utviklingen skyldes at seildampskipet Hansteen fra 1866, nå endelig er i drift igjen, og vi har hatt mange passasjerer om bord i sommer. Ellers ser vi at hurtigrute- og cruisesesongen stadig utvides (altså de kommer tidligere på våren og avslutter senere på høsten), og dette er en økende besøksgruppe for vår del.

KM

Kystmuseet har hatt en publikumsøkning på 42% fra 2018 til 2019. Økningen omfatter i hovedsak enkeltbesøk voksne og ikke-museumsbesøkende og har sammenheng med åpning av utstillinga Pionerene og installering av besøkstaller i denne og i Langs Leia-utstillinga. Besøkende i museumsbutikken på Sandstad har tidligere ikke blitt telt. Fra 1. april 2019 ble disse telt med besøkstaller.

TKM

Besøksutviklingen til Trondheim kunstmuseum har vært svært positiv de siste årene (økning fra 26.000 til 32.000 besøkere bare fra 2018 til 2019). Særlig utmerker betalende besøkere og barnefamilier på arrangement seg som grupper med sterk økning. Betalende besøkere er gjerne førstegangsbesøkere, et positivt trekk. Økningen kommer etter målrettet arbeid både med utstillinger, arrangementer, markedsføring og formidling, hvor museet har innrettet virksomheten mot målgrupper og tydelig kommunikasjon på den ene siden og bevisst fokus på profesjonalisering i alle ledd på den andre siden.

- Samarbeidsavtalen med Britannia medfører også at et stort antall av hotellets besøkende får bekjentskap med en del av museets samling. Disse verkene er tilgjengelige for allmennheten, men det er vanskelig å anslå hvor mange de er, så denne delen av museets virksomhet kommer ikke frem i statistikken.
- DKS for Stjørdal kommune ble etablert som tilbud fra formidlingsavdelingen.

7.2 DKS

DKS

NKIM

«Japan: fra teseremoni til cosplay». Cirka 2100 elever. Målgruppe: 8 trinn, Trondheim kommune

Ringve

En liten Beat — 4. klasse, antall: 2400 elever. Samarbeid med Trondheim kommunale kulturskole.
Musikk på Boks — Påmeldingstilbud til 8.-10. trinn. Antall: 0.

Rockheim

DKS for 10.trinn i januar 2019, for 1950 elever fra skoler i Trondheim kommune. Tittel: LYDLAB.
Tilbud med fokus på komposisjon og produksjon innenfor populærmusikk. Elevene fikk innblikk i hvordan komposisjon og lydproduksjon henger sammen, hvilke «verktøy» som benyttes for å skape musikk og veien fram til dagens digitale virkelighet.

Sverresborg

«Samisk» 6, klasse. 2016 elever.
«Brennsnute» 2. klasse 459 elever.
Til sammen 2019, 2475 elever.

KM

Elever som deltok i DKS opplegg i 2019 er: 235.

TKM

Til sammen deltok 2498 elever på DKS:

- DKS Fylke: 8 trinn, Stjørdal «Håkon Bleken» 302 stk
- DKS Trondheim kommune: 4. trinn «Kunst+vitenskap=sant» 914 stk
- DKS Trondheim kommune: 4. trinn «Jeg lager meg selv» 1352 stk

7.3 FORMIDLINGSSPRÅK

FORMIDLING PÅ ANDRE SPRÅK

MKA

Det publikumsåpne båtmagasinet tilbyr infofolder på engelsk i tillegg til norsk. Ved omvisninger i utstillingene tilbys guiding på engelsk og norsk.

NKIM

Har omvisninger på engelsk.
Stiftsgården: omvisninger på tysk og engelsk.
Austrått: omvisninger på engelsk.

Ringve

Tilbyr omvisninger på norsk, engelsk, fransk og tysk.
Vi har også guider som snakker spansk og italiensk, og kan tilrettelegge ved behov.

Rockheim

Daglig omvisninger på engelsk i sommersesongen.
Tegnspråktolkede (NTS) omvisninger under Kulturnatt.

Røros

Audioguide i Smelthytta på norsk, sørsamisk, engelsk, tysk og fransk.
Faste omvisninger på norsk og engelsk.
Bestilte omvisninger så langt som mulig på norsk, engelsk, tysk og fransk.
Alle nye utstillinger på norsk og engelsk.
Nettsidene på norsk og engelsk.
KulturPunkt på norsk, engelsk og tysk.

Sverresborg

Samisk, norsk tegnspråk, engelsk, tysk, italiensk

KM

Det tilbys omvisninger på engelsk og tysk.

Sjøfartsmuseet

All skilting i 1.etg. er på både norsk og engelsk. I tillegg finnes en generell manual på tysk og fransk som tar for seg tematikken her (Fra seil til damp). I 2.etg. er det kun skiltet på norsk, men her er oversatt manual på engelsk, tysk og fransk. En norskstalende film har engelske undertekster. Omvisning kan foregå på engelsk og tysk ved avtale (bestilt på forhånd), men er ikke noe vi tilbyr i vår markedsføring.

TKM

Engelsk på forespørsel
Omvisning på tegnspråk/med tolk i samarbeid med Døvemuseet.

Døvemuseet

Norsk Tegnspråk er første språk i museet, og dette formidles på skjermer i utstillingen og av omvisere/verter i museet. Vi har norske og engelske tekster, samt braille, i utstillingen.

7.4 MUSEET SOM MØTEPlass

ARRANGEMENT UTOVER UTSTILLINGER/OMVISNINGER SOM ER VikTIGE FOR MUSEET

MKA

er opptatt av arrangement av både lokale og regional betydning, en sjelden gang også nasjonal. Friluftsteatret Den siste viking (neste i 2021) er ett av de viktigste formidlingsarenaene som museet har for kystkultur. Museet er aktivt med i stiftelses styre. Spelet har både lokal, regional og nasjonal verdi. Det årlige julemarkedet er viktig å arrangere for lokalsamfunnet/nærmiljøet. Foredrag 1 gang i måneden er også et satsningsområde med viktige tema innenfor kystkultur. MKA synes det er viktig å kunne arrangere kurs innenfor håndverk, slektsforskning, roing, båtvedlikehold, segling og gjenbruk. Kurs, konferanse og seminar er et satsningsområde som den kunnskapsbasen vi er nå når alle fasiliteter er på plass.

NKIM

Gjennom flere år har vi brukt Kulturnatt for å tiltrekke oss mot et bredere publikum, og Kulturnatt 2019 hadde over 1000 besøkende. Viktig arena for å synliggjøre museet overfor Trondheims befolkning.

Ringve

Det er viktig for museet å ta del i Trondheims konserttilbud, ved bl.a. å være knyttet til samarbeidspartnere som Kamfest, Barokkfest, og NTNU- Institutt for musikk, og å være en foretrukket scene for det utøvende feltet. I 2019 fikk museet et nytt årlig samarbeid med Trondheimsolistene og andre året for en ny samarbeidspartner Gitarfestivalen Akustiske Landskap. I tillegg satser Ringve på konsertforedrag, en form som passer Ringves profil og som vi ser trekker publikum. Konserter og arrangementer skal også reflektere museets utstillinger, og programmet har blitt knyttet til disse.

På sommeren satser museet fortsatt på søndagskonserter, som var godt besøkt i 2019.

Museets onsdagskåserier vår og høst var ikke godt besøkt, og blir derfor ikke videreført i 2020.

Rockheim

Formidling knyttet til utstillingstema i Rockheim Temporær, samt faste formidlingskonsept som Rockheimkunnskap (scenepatr og konsert), musikkforedrag, instrumentkunnskap, månedlig Allsang i samarbeid med den kulturelle skolesekken, PopClubben (månedlig), musikkquiz. I tillegg tilrettelagte formidlingstilbud til barnehager/barneskoletrinn (Trondheimstimen), og «Husker du» for helse- og velferdssentre. De fleste formidlingstilbud foregår på Rockheim Scene eller i formidlingsrommene «Edda» og «Knuten & Ludvigsen».

Den årlige seremonien Rockheim Hall of Fame som sendes på NRK1, er viktig for den nasjonale profileringen av museet og nettverk opp mot musikkbransjen.

I 2019 arrangerte Rockheim også en hyllestkonsert til Åge Aleksandersen i anledning hans 70-årsdag. Konserten ble finansiert av sponsorer og billettinntekter, og ble sendt på NRK1 på beste lørdagstid.

Deltagelse med aktiviteter på Juba Juba-festivalen blir prioritert som et tilbud til barnefamilier i Trondheim og omegn.

MiSTs samarbeidsavtale med NTNU og Rockheims egen avtale med Institutt for musikk NTNU, der avdeling for musikkteknologi får benytte lydutstyr på Rockheim scene i undervisningsøyemed, utløser også samarbeid om arrangementer på museet. Gjeste forelesere på Institutt for musikk legger åpne forelesninger/foredrag til Rockheim.

Røros

- Skoletilbudet innenfor «Verdensarven som veiviser»
- Synliggjøring av håndverk under Martnan og Handverksdagene.
- Friluftaktivitetene på Dokortjønna (naturbruk, kontakt med dyr, bruk av sjø etc.)
- Foredragsaktivitet og fotokvelder
- Tematiske vandringar i bergstaden og Circumferensen.

Sverresborg

Familiearrangementer for byens befolkning befester museet som samlings- og rekreasjonssted i byen og bydelen. Slike arrangementer er i tillegg en arena for kulturhistorisk formidling. Eksempelvis: 17. mai, St. Hans, Jul på Sverresborg.

Sjøfartsmuseet

har ved flere anledninger deltatt i «Barnas bylørdag» med stor suksess med svært mange besøkende. Her ser vi at vi når en gruppe som vanligvis ikke går på museum. Videre er Kystens dag et viktig arrangement for museet. Her samarbeider vi med blant annet Kystlaget Trondhjem og frivillige der. Dette er en festdag for store og små med fokus på kystkultur (historieformidling, mat, opplevelser på sjøen, gamle håndverk etc.). I tillegg er Kulturnatt en flott arena å vise frem det vi jobber med

KM

Foredrag – «Lørdagstreff». Arrangeres siste lørdag i måneden. Totalt 9 foredrag i løpet av året (ikke i sommersesongen) Førljulsarrangement – «jul på museet». Et arrangement preget av aktiviteter for barn og unge.

Døvemuseet

Deltar lokalt på Juba Juba og Kulturnatt med mange aktiviteter

Nasjonalt er Døvemuseet tilstede på de årlige Døves kulturdager, med aktiviteter og/eller utstilling. Dette er en viktig arena for å holde kontakten med 'kjernegruppa'.

TKM

Forelesninger under NTNUs vitenskapsfestival The Big Challenge

Arrangement knyttet til sommerinngangen i samarbeid med NTNU arkitektur

Kunstnerens valg, som er en arrangementsserie som bidrar til utvikling av museets kontakt med kunstscenen i Trondheim.

Det er også gjennomført en del større arrangementer som har samlet store publikumsgrupper og økt museets synlighet og tilgjengelighet:

Blekens 90-årsdag, feiret med kaffe og kaker, ca 700 besøkende.

Deltakelse på festivaler som Juba Juba, en viktig kontaktflate med barn og unge.

Premierefesten til Kosmorama ble holdt på TKM.

7.5. BRUKERUNDERSØKELSER OG MÅLGRUPPEARBEID

MÅLGRUPPEARBEIDET

MKA

er et familiemuseum med tilbud om uteaktiviteter og omvisninger inne i utstillingene. Arbeidet mot de yngre bør effektiviseres med blant annet langsiktige og stabile avtaler med både lokale skoler og mer regionale. En plan for målgruppearbeid vil følge naturlig etter at den nye handlingsplana er lagt for 2020-23.

NKIM

Museets kjernepublikum preges fortsatt av voksne kvinner med høy utdanning, men vi har de siste årene forsøkt å tiltrekke oss et yngre og mer mangfoldig publikum. Vi ser at antall barn/unge som bruker museet har økt med cirka 1500 besøk i 2019, noe som primært skyldes økt formidling mot skoler og barnehager.

Ringve

På grunn av nedgangen i gruppebesøk fra Hurtigruta har det blitt jobbet med å få et mer attraktivt tilbud til grupper, bl.a. ved å utvikle tilbud til turoperatører. Det har også blitt gjort flere markedsføringsgrep mot Cruise og Hurtigrutegjester som skal bedre speile Ringves tilbud.

Det har vært fokus på aktiviteter for barnefamilier i høst-og vinterferier, og å tilrettelegge utstillinger for barnefamilier, for å øke antall barnefamilier på besøk.

Målgrupper knyttet til utstillingen Musikk på Boks, har fått flere muligheter til å samles. Bl.a. med Lirekassfestival, spesialomvisninger og konserter.

På grunnlag av besøkstall fra 2019 endres bemanning av antall museumsverter og aktivitetsledere i 2020.

Rockheim

Sommermånedene preges av «drop-in-besøk», både av norske og utenlandske gjester. Etter gjennomgang av ukerapporter og tilbakemeldinger fra publikum, er det utstillingene Soli Deo Gloria og Hall of Fame som trekkes fram som besøksfaktorer i 2019.

Rørosmuseet

Røros er en destinasjon som tiltrekker seg et godt voksent reisende, og det gjenfinnes i statistikken som en stor overvekt av voksne besøk. Vi ser imidlertid en mulighet for å tiltrekke oss flere barnefamilier, og det vil derfor tilbys nye tilbud i 2020 rettet mot disse målgruppene. Med tilbud om audioguide på engelsk, tysk og fransk har vi et godt tilbud til utenlandske besøkende. I tillegg lanserte vi audioguiden på sørsamisk i 2019, for å synliggjøre den sørsamiske forankringen av museet.

NDM

Døvemuseet arbeider aktivt med nye målgrupper, og å utvide tilbudet til eksisterende brukere. Døvemiljøet er en hovedsatsning, skoler og barnehager, spesialklasser, lærere og lærerutdanningen er viktige målgrupper det arbeides aktivt med å få til å besøke museet. Tilbud utvikles i nært samarbeid med målgruppene for å sikre relevans.

Sjøfartsmuseet

Vi jobber særlig rettet mot barnehagebarn, barnefamilier og pensjonister. Dette skyldes i stor grad beskjeden personalressurs ved museet, og dermed en begrenset mulighet til å jobbe på med store arrangement og aktiviteter. I tillegg ser vi økt besøk av drop-in av hurtigrute og cruise, men dette skyldes ikke økt målgruppejobbing fra vår side, men at vanene til de reisende tilsynelatende har endret seg.

KM

Hovedutstillingene favner bredt angående målgruppe, og har innslag for både barn, ungdom, voksne og eldre. Med utbygget rampe for rullestol kan flere besøke utstillingene. Det foreligger ikke noe dekkende beskrivelse som kan gi målbare resultater for målgruppedefinisjonen for museets hovedutstilling pr dags dato.

Hermetikkstillingen henvender seg konkret til målgruppen «eldre, som husker hermetikkindustrien, og som har med seg barnebarn». Dette har funger kurant, og vi ser barn og eldre interagerer med hverandre i utstillinga.

TKM

Kunstmuseet jobber aktivt med å differensiere kommunikasjonsarbeidet mot aktuelle målgrupper. På et tidlig nivå i alle prosjekter/utstillinger defineres hvilke målgrupper som det skal arbeides spesifikt mot, og dette følger prosjektet helt til det er gjennomført. Museet har også en kontinuerlig diskusjon om hvile målgrupper vi treffer godt, og hvilke grupper som vi kan rette oss mer aktivt mot. Dette er gjenstand for regelmessige evalueringer. Programmering av både utstillinger og arrangementer påvirkes av hvilke målgrupper museet ønsker å nå. I kommunikasjonsarbeidet er valg av kanal og virkemidler (språk, bildebruk, etc) påvirket av målgruppetenkningen. Måten vi henvender oss til publikum både i markedsføring og i vertskapsfunksjon

(resepsjonister, materiell i museet osv) styres også delvis av tanken om at publikum skal få mer av det de er interesserte i (trekke frem tilsvarende utstillinger som kommer, etc).

- TKM har også gjort mindre og spesifikt rettede prosjekter basert på aktuelle samarbeid med Trondheim kino i forbindelse med visningen av en ny film om Nikolai Astrup, vitenskapsfestivalen, med mer.
- Kunstklubben er en målgruppe som regelmessig får tilbud om spesialomvisninger og andre tilbud.

MÅLGRUPPEDEFINISJON PER UTSTILLING OG MÅLTE RESULTAT

MKA

Målgruppa på utstillinga Håp for Havet er barnefamilier og skolebarn i alle trinn.

Målgruppa på Båthallen er den genuint båtinteresserte.

Målgruppa på Den nye hovedutstillinga er familier og kystkulturinteresserte i alle aldre.

Målgruppa i Lofotutstillinga er alle interesserte besøkende fra 9 til 99.

Ingen av disse er målbare pr i dag.

NKIM

- «WOW! Ballkjoler og festantrekk» (08.12.18-31.03.19): Kvinner i alle aldre
- «Hannah Ryggen Triennale 2019: Nytt land» (02.05.-25.08.19): Studenter og unge voksne, internasjonale besøkende
- «Damsel» (13.09-10.11.19): Ungdom og studenter
- «Skatter fra museets bibliotek» (03.10-10.11.19): Pensjonister
- «Magasin» (7.12.19-29.03.20): Voksne menn

Programmeringen av årets utstillinger forsøker å balansere å ivareta museets kjernepublikum samt til-trekke oss nye publikumsgrupper. «WOW» var utvilsomt den utstillingen som traff bredest blant vårt norske publikum, fra barn til pensjonister, og museets besøkstall viser en signifikant økning i denne utstillingsperioden. Utstillingen ble kombinert med pop up-bar, familieverksted og spesialomvisninger. Samtlige formidlingsaktiviteter knyttet til denne utstillingen hadde stort oppmøte. Museet har også jobbet for å øke og bygge på den internasjonale interessen for Hannah Ryggens kunstnerskap, og årets triennale fikk bred nasjonal og internasjonal pressedekning. På slutten av året ble Hannah Ryggen Triennale 2019 nominert av tidsskriftet Subjekt til Årets Utstilling 2019 blant fem utstillinger i landet. Publikum/leserne stemte, og triennalen vant prisen.

Ringve

- Orkesterplass (skiftende monterutstillinger i vestbylen): Ikke-betalende gjester er primær målgruppe.
- Musikalske bilder: Ove Stokstad 1939—2018. Målgruppe: Allment voksent lokalt publikum, samt nisjepublikum (jazz- og kunstinteresserte) Estetisk interesserte
- Musikk på boks: Målgruppe er både spesialister (Lirekassebrukere og samlere), estetisk interesserte og mannlige besøkende. Videre er skoleungdom, turister, skolebarn og finmekanikere blant målgruppen for denne utstillingen.
- Museet i Hovedbygningen: Henvender seg til et bredt, allment publikum. Den primære målgruppen er voksne. Formidlingstilbudene har variert for å trekke både lokalbefolkning og tilreisende grupper. Barn og unge har ikke vært prioritert særskilt

Rockheim

Per i dag registreres kun besøk i museet og ikke separat for de ulike utstillingene.

Soli Deo Gloria – en utstilling om kristendom og populærmusikk i Norge. I forkant av sommersesongen ble utstillingen profilert både lokalt og nasjonalt (media, radio, TV) og ser ut til å ha blitt godt mottatt i miljøer og medier museer vanligvis ikke figurerer i. Her ble målgrupper definert tidlig i utstillingsprosjektet og det ble jobbet godt opp mot disse. Det ble også jobbet målrettet med arrangementer og aktiviteter knyttet til utstillingstema, opp mot familier, fans av artister/band, kirkemøtet i Trondheim, lokale Ten-Sing og gospelkor.

Rørosmuseum

Museet tilbød i alt 13 ulike utstillinger med varierte målgrupper, med gode tilbakemeldinger.

Sverresborg

Hovedutstillingen i publikumsbygget er laget for et bredt publikum, både lokalt, nasjonalt og internasjonalt, og alle aldre. Andre utstillinger har noe av den samme målgruppen, men i friluftsmuseet er tilbudene mange og retter seg mot svært mange forskjellige målgrupper.

NDM

Utstillingen er for og om døve, døvhet, utenforskap, inkludering og ekskludering, målgruppe i utstilling er alle både døve og hørende. Museet har imidlertid målgrupperettede omvisnings- og læringsopplegg avhengig av faginnretning, læringsstil, alder, kognitivt nivå og funksjonsvariasjon. Besøk registreres ikke på 'type' målgruppe utover barn/familie/voksen.

Sjøfartsmuseet

Utstilling i 2.etg. er spesielt tilrettelagt for barn og barnefamilier. Den nye utstillingen i 1.etg. er for alle aldre, men spesielt tilrettelagt for DKS (mellomklassetrinnet og ungdomskolen). På et overordnet planer begge utstillinger interessante for både

tilreisende og bosatte i byen. Lek- og læranlegget vårt er et gratistilbud til alle barnehager i Trondheim og omegn, og er en del av den kulturelle nistepakken.

KM

Kystmuseet har flere tilbud for skoler, hvorav flere er tilknyttet DKS besøk. I 2019 hadde museet 10 tilbud for barn og unge. Hvorav fem har vært nytt i DKS sammenheng. Antall barn som har benyttet seg av DKS opplegg i 2019 er: 235

TKM

Vi erfarte høye besøkstall for eksempel på Bleken og Weidemann-utstillingene, og erfaringer fra resepsjonen viser at vi hadde gode besøkstall fra tidligere Nord-Trøndelag. Det tyder også på at Vitenskapsfestivalen trakk godt med besøkende fra NTNU/forskningsmiljøer. Harald Sohlberg-utstillingen trekker store mengder førstegangsbesøkende til museet. Formidlingsavdelingen har utstrakt virksomhet utenfor museet, hvor museet oppsøker og treffer barn og unge på for eksempel festivaler som Juba Juba.

7.6. FELLES PROFILER OG MARKEDSFØRING

TILTAK MED FELLES PROFILERING OG MARKEDSFØRING

Følgende felles profileringsmateriale/markedsføring finne i MiST:

- Sommerkortet
- På museum: spalte i Adresseavisen,
- Fellesannonser (web-annonser i Trondheim 24, Visit Trondheim)
- Bykart
- Trondheimsguiden.

NKIM

- Sommerkortet, Juba Juba, felles MiST-annonse i Adressa hver torsdag,

Ringve

- Arrangementer legges på TRD events og sosiale medier, felles MiST-kalender på nett.
- Bruker hjemmeside, annonser, nyhetsbrev og sosiale media og i Ringve-programmet som kommer ut tre ganger i året, distribuert via post og i byen.
- Samarbeid med ulike nettverk: Cruiseneffektet, Visit Trondheim, Trøndelag Reiseliv. Jevnlige møter og kontakt med cruisekoordinator Maria Kühnl som koordinerer cruiseanløp og salg. Ringve har også utvidet bruken av sosiale medier: FB og Instagram og vi følger opp tilbakemeldinger fra Tripadvisor og Google Bedrift.

WWW

- Sommerkortet
- Samarbeid i markedsgruppa

Rørosmuseet

Sommerkortet med utvalgte tilbud på Røros.

Sverresborg

- Sommerkortet, Spalta i Adressa, fellesannonser (web-annonser i Trondheim 24, Visit Trondheim), bykart og Trondheimsguiden.

Kystmuseet

har utformet en SOME-strategi og markedsføringstrategi for året. Denne er fulgt opp med gode resultat. Spesielt innenfor sosiale medier.

TKM

Deltar i MiSTs spalte i Adresseavisen og markedsgruppen i MiST.

9 MUSEUMBYGG, INVERSTINGER OG STØRRE ARBEIDER

TILTAK OG PROSJEKTER SOM FALLER INN UNDER STRATEGI 6 I GL. MÅL/STRATEGIPLAN

MKA

- Nybygget på museet ble åpnet 22. juni 2017. Bygget er fremdeles ikke helt ferdigstilt da den mangler en hovedutstilling. Denne utstillingen er nå under arbeid og har åpningsdato 14. mars 2020. I den forbindelse har vi også måttet investere omtrent 200 000,- i sprinkleranlegg i to utstillingshaller for å få sprinkling under båter som henger fra taket.
- Frivillige fra museumslaget har gjennom høsten lagt ferdig skifertaket på fjøset i kystgården og holder nå på med å legge kledning innvendig.

NKIM

MiST har siden 2016 arbeidet med kartlegging av museumsbyggene til NKIM og TKM, med tanke på en mulig sammenslåing av museene. Nordenfjeldske Kunstindustrimuseum har et skrikende behov for bedre fasiliteter for samlingen, ansatte og publikum og byggets dårlige tilstand gjør at museets faste samling nå er lukket for publikum. Det er derfor viktig at eierne kommer til en snarlig avgjørelse om sammenslåing/ nybygg for NKIM/TKM.

Orkla

- Arbeidet med nytt museumsbygg. Anbudsgrunnlag ferdig og utsendt i desember.

Rockheim

- Sikringstiltak. Oppgradering av kamerakontroll og utskiftning av låsesystemer m.m., gjennomført i hele huset i 2019, finansiert gjennom egne driftsmidler og tilskudd av sikringsmidler fra Kulturrådet.

Røros

Rørosmuseet er i sterk utviklingsfase både innen bygningsvernet og som verdensarvsenter, og har økt staben betydelig de siste to årene. Museets infrastruktur trenger å oppgraderes parallelt med organisasjonsveksten. I 2019 er det spesielt investert i biler, trucker, traverskran og stillas for å få bedre effektivitet og logistikk i prosessene. I 2020 er det bygningsmessige forhold som vil bli prioritert, herunder forprosjekt Malmplassen, som innebærer nytt administrasjonsbygg og ombygging av Smelthytta som rent formidlingsbygg.

Sverresborg

- Reparert tak på driftsbygget på Sagvollen og «værsiden» bordkledd.
- Gravet ny drenering langs vei mot Aspås.
- Utvidelse av grusflate ved Kjelden for tilrettelegging ifb. konsertavvikling
- Varmepumpe Publikumsbygget montert
- Eventyrstien opparbeidet og fundament for eventyrfigurene etablert, montering figurene.
- Nytt branndeteksjonsanlegg installert, et topp moderne system som dekker over 90% av museets område (se også hovedtekst).

TKM

- Sommerinngang i Bispegata.
- I 2019 har TKM gjennomført en forbedring av klima og ventilasjonsforhold både i Bispegata og Gråmølna (særlig knyttet til utstillinger hhv. Bleken, Weidemann og Sohlberg.)

10. PARTNERSKAPSUTVIKLING OG NETTVERK

TILTAK OG PROSJEKTER MED LOKALE SAMARBEIDSPARTNERE (LOKALE VIRKSOMHETER)

MKA

MKA har også i 2019 arbeidet for å styrke lokale partnerskap som Indre Fosen kommune, lokale bedrifter og lag og foreninger.

- Uformelt nett-verk med flere av aktørene; Indre Fosen Kommune, Indre Fosen Kirkelig Fellesråd, Nidaros bispedømme, Nasjonalt Pilegrimssenter, samt andre kommuner og reiselivsoperatører i regionen.
- Bygdebutikkene: Sammen med flere lokale butikker/utsalgssteder har vi etablert «Bygdebutikkene» med tanke på økt salg og kundetilstrømning.
- Samarbeid med flere enkeltstående reiselivsaktører for markedsføring av hverandre

- Samarbeidet med Perler på en Snor fortsetter
- Revitalisert samarbeidet KystNorge gjennom prosjektet Kystopplevelser
- deltatt i nettverket «Dyrk Fosen», et nettverk for småskala produksjon og reiseliv på Fosen.

NKIM

- Norske Kunsthåndverkere, samarbeid om innkjøpsfondet og formidlingsvirksomhet.
- Strinda husflidslag, seminardag ved museet med innlegg fra museet.
- Litteraturhuset i Trondheim og Cinemateket Trondheim, Hannah Ryggen triennale
- NTNU, Forelesninger fra museets ansatte, praksisplasser og omvisning for studenter
- Ablemagic, samarbeid om utvikling av museumsplattform for barnefamilier.
- Den japanske ambassaden i Oslo, samarbeid om japansk kulturdag
- Schirn Kunsthalle, Frankfurt, samarbeid om Hannah Ryggen utstilling, NKIM ansvarlig for søknad om statsgaranti.
- Midtbyen management, Kulturnatt.
- Ørland Kysthotell, utvikling av nye tilbud ved Austråttborgen.
- Kunstguiden, formidlings-samarbeid med museum- og gallerinettverket i Trøndelag.

Orkla

- Stilling som regionhistoriker som arbeider tett med 3 kommuner og frivilligeorganisasjoner i disse kommunene.
- Museumsdirektøren ved Orkla har hatt ledervervet i direktørnettverket for museumsjernbaner som har hatt et svært aktivt år for å sikre rammebetingelsene for de norske museumsjernbanene

Ringve

Ringve samarbeider med en rekke institusjoner og organisasjoner i Trondheim om et bredt spekter av saker:

- Trondheimsolistene, Barokkfest, Trondheim Kammermusikkfestival, Trondheim kommune (Kulturskolen og Seniorkultur), NTNU (institutt for musikk, praktikanter fra KULMI.)

Rockheim

- Trondheim Calling – samarbeid som strekker seg over flere år. Hoveddelen av dagkonferanseprogrammet under Trondheim Calling legges til Rockheim scene.
- Juba Juba – deltagelse med aktiviteter på festivalområdet siden festivalen startet (i samarbeid med Ringve).
- Trondheim Pride – samarbeid om spesialomvisning i utstillingene på Rockheim.
- Rockheim Hall of Fame i “samproduksjon” med NRK, Trondheim Lyd og produksjonsselskapet NEP.
- NTNU og institutt for musikk.
- Olavsfest – samarbeid om plakattutstilling (festivalplakater) i Rockheim Galleri.
- Sponsorere i forbindelse med Rockheim Hall of Fame og Åge 70.

Røros

Rørosmuseet har sterke både lokale og nasjonale nettverk. Spesielt bør nevnes:

- Fast representasjon i verdensarvrådet og rådets faggruppe, (de fem VA-kommunene, to fylkeskommuner og sametinget)
- Samarbeid med destinasjonsselskap, matmiljøet og til dels industrimiljøet, bla gjennom profilundersøkelse.
- Nasjonale bygningsvernmiljøer
- Verdensarvnettverk (Norges verdensarv, Nordisk verdensarv, Riksantikvar, Miljødirektoratet)
- Samisk fagmiljø, Aajege, Sametinget, Saemien sijte
- FOU-institusjoner-NTNU, UiO, NIKU, NGU

Sverresborg

- Sparebanken SMN1. Samarbeidspartner, årlig bidrag mot billetter til arrangement f.eks. LO-Favør på Julemarked.
- Sparebanken SMN1. Samarbeidspartner og sponsor. Bankfilial i byavdelingen planlegges åpnet i 2023.
- Trondhjems skiklub. Samarbeidspartner i arbeidet med skiutstilling på Sverresborg. I 2019 forberende arbeid til mobil skiutstilling.
- Byåsen menighet om formidling og arrangement i tilknytting til museets kirker.
- Nasjonalt Pilegrimssenter for Pilegrimsleden gjennom Sverresborg
- Utvikling av samarbeid med Norske Sanitetskvinner forening for gjennomføring av Fastelaven
- Trondheim Concerts, ulike konserter
- Trondheim kino og Kosmorama
- Trondheim kommunale Kulturskole «Blåsernes dag»

Døvemuseet

- Juba Juba – deltagelse på festivalområdet
- Kulturnatt – etablert samarbeid med døves foreninger og organisasjoner i Trondheim om felles tegnspråklig kulturløype

- Døvekirken, Trondheim døveforening, studentforeninger for døve og andre foreninger og organisasjoner for og med døve og døvblinde, deltar i fellesarrangement og bidrar med kunnskap og erfaring i NDMs arbeid.
- Trondheim Døveforening og Døvemuseets venneforening drifter museets lørdagskafe
- Trondheim Kommunes ressurscenter for hørsel og syn er lokalisert i samme bygg som NDM, og er en nyttig samarbeidspartner og rådgiver for museet.
- Statped Midt-Norge: samarbeider om prosjekt Blindemuseum – (ledes av MiST UE)
- NTNU – tolkeutdanning: museets utstillinger og arkiv brukes som et fast innslag i undervisningen
- NTNU – lærerutdanning, spes.ped: Natt på museet. Kultur og læring for studenter på spes.ped

KM

- NTNU Vitenskapsmuseet: årlig feltkurs for arkeologistudenter i tuftene etter hovedbygninga på Dolm prestegård.
- Hitra Kommune og Hitra Beitelag: bevaring av kulturlandskap
- Krigsminneforeninga på Hemnskjela: formidling av krigsminner
- Hitra historielag. Museet arbeider med historielaget for utgivelsen av årboka «Skarvsetta».

Sjøfartsmuseet

- Rydning Holding AS som er et eiendomsselskap med hovedkontor i Trondheim. Informasjon og rådgivning i arbeidet med å tilbakeføre resepsjonsområdet (bl.a.) til slik det en gang var.
- Hege Tokle ved Syddjurs Egnsteater i Danmark. Teaterforestilling vist for ungdomsskoleklasser en uke i august.
- Kystens dag: Samarbeid med Kystlaget Trondhjem (tilsluttet Forbundet Kysten), Arkivverket – Statsarkivet i Trondheim, NTNU Dorabiblioteket og Hendelser på Nyhavna: En hyllest til kystkultur og alt kysten har å by på. Arrangementet er gratis og er spesielt rettet mot barnefamilier.
- I tillegg samarbeider vi tett med Trondheim Havn som eier bygget vi leier, men også hva angår liggeplass, slepehjelp og annet knyttet til SDS «Hansteen».

TKM

- Britannia: Et større partnerskapssamarbeid ble inngått i 2019, hvor kunstmuseet viser kunst i hotellets korridorer. Kunsten er hentet fra Heblergaven – grafiske arbeider fra norske og internasjonale kunstnere. Samarbeidet innbefatter en leieavtale for kunsten, en publisasjon (2020) og markedsførings-samarbeid på flere nivåer.
- KODE Bergen: Samarbeid om utstilling med Henrik Håkansson og planlegging av fremtidige prosjekter.
- Sommeringang, NTNU arkitektur
- Vitenskapsfestival, NTNU helse
- Planlegging av arrangementer til Beyond Measure, NTNU Filosofi
- Nasjonalmuseet: Samarbeid om Harald Sohlberg-utstillingen.
- Samarbeid med Trondheim kino i forbindelse med visningen av en ny film om Nikolai Astrup.
- Kosmorama: Samarbeid om festivalens åpningsfest.

